

JAARVERSLAG 2017

Stichting Toneelgroep Oostpool

Toneelgroep

OST
POOL

Hoe nu mens te zijn?
toneelgroepoostpool.nl

Inhoudsopgave

Voorwoord

1.	Bestuursverslag	6
	1.1.1 Visie, missie, waarden en doelen	6
	1.1.2 Voortgang activiteitenplan 2017 t/m 2020	6
1.2	Inhoudelijk jaarverslag	8
	1.2.1 Producties	8
	1.2.2 Educatie & participatie	26
	1.2.3 Talentontwikkeling	41
	1.2.4 Culturele diversiteit	38
	1.2.5 Gastvoorstellingen in Huis Oostpool	48
1.3	Zakelijk jaarverslag	49
	1.3.1 Organisatie	49
	1.3.2 Publiek	49
	1.3.3 Prestaties	50
	1.3.4 Partners	51
	1.3.5 Ondernemerschap	53
	1.3.6 Financiën	53
2.	Verslag van de Raad van Toezicht	55
3	Jaarrekening	58
	3.1 Balans per 31 december	59
	3.2 Exploitatierekening	60
	3.3 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	62
	3.4 WNT-verantwoording	63
	3.5 Prestatieoverzicht	64

Vastgesteld op 20 maart 2018 te Arnhem

Colofon
Stichting Toneelgroep Oostpool |
Nieuwstraat 58 | 6811 HX Arnhem | telefoon (026) 443 76 55 | fax (026) 442 09 18
www.toneelgroepoostpool.nl

KvK 41047361 | RSIN 002988781

Redactie | Fanne Boland, Anita van der Kroft, Rinse de Jong en Ruud van Meijel
Grafisch ontwerp | Studio Hugo Naber
Beeld | Sanne Peper; 1, 4, 9, 1, 13, 15, 17, 19, 21, 25, 29, 31, 33, 47, 66 | Suzanne Ophof; 23, 35, 45 |
Anne Habers; 39 | Kurt van Elst; 43

Voorwoord

Het grootste deel van 2017 lag voor de deur van Huis Oostpool de straat open, omdat de Sint Jansbeek in ere werd hersteld. Het is de beek waaraan het dorpje Arneym ruim 1100 jaar geleden ontstond, maar die in de 19de eeuw grotendeels onder de grond verdween. Hij loopt nu door de Nieuwstraat voor Huis Oostpool langs, de Rijn in.

Een beek direct voor een theater is niet bevorderlijk voor het laden en lossen van theaterdecors, dat bij Huis Oostpool via de voorzijde van het pand verloopt. Anderzijds: de beek wijst ons op onze onbevattelijke geschiedenis; en biedt het theater niet ook een groter perspectief op ons bestaan?

Op 8 en 9 december 2017 nam Oostpool deel aan de opening van de beek door een Rite de Passage te creëren waar iedereen aan kon deelnemen. Bij de 65e verjaardag van TgO op 28 februari 2018 kreeg dit - door Jibbe Willems geschreven en door actrice Jacqueline Blom uitgesproken - ritueel een permanente plek in de openbare ruimte. Het publiek kan voortaan door een QR-code op de gevel van Huis Oostpool met een smartphone te scannen de tekst downloaden en afluisteren tijdens een wandeling langs de beek. Hiernaast een fragment uit U bent een druppel.

Dit is slechts een van de vele activiteiten die het gezelschap het afgelopen jaar ontplooid. In dit document doen wij verslag van alle activiteiten van Toneelgroep Oostpool in 2017.

Oostpool is weliswaar een groot nationaal gezelschap, het is ook een relatief kleine en informele organisatie. De lijnen zijn kort en de flexibiliteit van het bedrijf is groot. We reizen langs vele theaters, scholen en festivals door het hele land. Om uiteindelijk steeds weer in Huis Oostpool in Arnhem terug te keren, sinds kort begroet door het kalme gekabbel van de nieuwe, oude beek.

Marcus Azzini, artistiek directeur
Ruud van Meijel, zakelijk directeur

(...)

*luister naar het water
het leven-brengende
vitaliserende water*

*hoort u het zuchten
stromen
ruisen*

*dit water
dit Arnhemse water
is uit vijf sprengkoppen ontsprongen*

*vijf bronnen
in de groene longen van de stad
Sonsbeek en Zypendaal*

*de kracht van het Arnhems groen
waar de stad zijn oorsprong vond
druist door de stroom*

*u hoort niet alleen water
u hoort geschiedenis
u hoort ons allemaal
tot ver de voorouders in*

*wij zijn niet alleen
wij zijn het water
(...)*

1. Bestuursverslag

Dit jaarverslag bestaat uit drie hoofdstukken plus bijlagen. In dit eerste hoofdstuk doet het bestuur van Toneelgroep Oostpool (TgO) verslag van het afgelopen jaar, waarbij er zowel een inhoudelijke als zakelijke paragraaf is. In het inhoudelijke deel wordt zoal ingegaan op de in 2017 gerealiseerde producties evenals op de uitvoering van het beleid op het gebied van educatie & participatie, op de ontwikkeling van talent en de ontwikkeling van beleid op het gebied van culturele diversiteit. In het zakelijke deel wordt stilgestaan bij de opkomst van het publiek, de geleverde prestaties, de partners waarmee wordt samengewerkt, de organisatie zelf, bij ondernemerschap en bij financiën. Vervolgens doet in het tweede hoofdstuk de Raad van Toezicht verslag over 2017. Daarna komt de jaarrekening aan bod met onder andere het prestatieoverzicht.

1.1.1 Visie, missie, waarden en doelen

Hieronder zijn de visie, missie, waarden en doelen gegeven zoals TgO die heeft geformuleerd in het activiteitenplan voor de subsidieperiode 2017 t/m 2020:

Visie

Onze samenleving is een, op het eerste gezicht, open samenleving: we zijn verbonden met online (en offline) netwerken, we maken verre reizen, we doen mee aan burgerinitiatieven voor asielzoekers, we delen ons privéleven met honderden Facebook-‘vrienden’, we zijn 24/7 bereikbaar. We kunnen contact maken met wie we maar willen, wanneer we maar willen. We zijn vrij.

Maar het gevolg van die vrijheid is dat onze werelden fragmenteren. Je kunt niet met alles, iedereen en overal voortdurend in verbinding zijn. We moeten kiezen. Kiezen doe je op basis van interesse, belang en herkenning. Dit heeft tot gevolg dat de verbindingen die we aangaan op ons eigen terrein blijven. De vrijheid en veelheid brengen dus een tegenovergestelde neiging teweeg: we zijn steeds beter in staat te vermijden wat ons niet interesseert, of - sterker nog - wat ons niet bevalt. We houden onszelf gevangen in het bekende.

De neiging tot geslotenheid schuilt in ons allemaal: we worden ongerust van andersdenkende nieuwelingen, we zijn geobsedeerd door veiligheid, we zien onze denkbeelden liever bevestigd dan bevraagd. Kortom, de waarde van de ontmoeting met het onbekende of de ‘ander’ staat onder druk.

Missie

Oostpool gelooft in theater als middel voor onvoorziene ‘ontmoetingen’ met andere mensen, tijden en denkbeelden. Het gezelschap laat je ervaren dat gevoelens tegenstrijdig kunnen zijn en gedachten kunnen veranderen. Dat we samenleven met andere mensen, die zich net als wij elke dag opnieuw verhouden tot de onbevattelijkheid van ons bestaan. Leven is synoniem voor groei en de werkelijkheid is een proces. De theatermakers van het gezelschap hebben elk een eigen vormtaal en inhoudelijk perspectief. Maar onvoorwaar-

delijk delen zij met de toeschouwer de vraag: Hoe nu mens te zijn?

Waarden

- De voorstellingen van TgO zijn altijd persoonlijk en in contact met het publiek. De makers staan - als het ware - midden in hun voorstelling en spreken zo de tijdelijke gemeenschap in de theaterzaal van mens tot mens aan. Ze bieden inzicht, troost of confrontatie, in elk geval geen escapisme.
- De voorstellingen van TgO worden altijd op het scherpst van de snede gemaakt. Artistieke risico’s worden niet vermeden, omwille van voortdurend onderzoek naar de zeggingskracht van theater in deze tijd en de overtuiging dat wat het gezelschap voortbrengt moet bijdragen aan de innovatie van het vak.
- In het collectief ‘wijzer worden’ ligt de waarde van dat wat TgO voortbrengt. Of het nu gaat om de stagiair-acteur die zijn eerste stappen zet in een professionele theater-omgeving, of om het publiek dat via de voorstelling gezichtspunten krijgt aange-reikt als mogelijke antwoorden op de vraag: Hoe nu mens te zijn?

Doelen

- Artistiek gedurfd en maatschappelijk betrokken theatervoorstellingen maken voor een publiek vanaf 12 jaar;
- Groeien naar gemiddeld 55.000 bezoekers per jaar;
- Uitbouwen van de relatie met de schouwburg in Oost-Nederland door per schouwburg op maat invulling te geven aan het begrip ‘huisgezelschap’ teneinde driekwart van het bezoek aan Toneelgroep Oostpool in deze regio te realiseren;
- Het onder leiding van Marcus Azzini bieden van een stimulerend platform voor toonaangevende regisseurs en theaterleiders van morgen: Sarah Moeremans, Jeroen De Man en Timothy de Gilde;
- Leveren van een substantiële bijdrage aan de ‘Proeftuin podiumkunsten en regionale programmering: Arnhem in het kader van het Manifest Oost-Nederland.

1.1.2 Voortgang activiteitenplan 2017 t/m 2020

2017 was het eerste jaar van de subsidieperiode t/m 2020. Het nieuwe artistiek team met huisregisseurs Marcus Azzini, Sarah Moeremans, Jeroen De Man en jongerenregisseur Timothy de Gilde, spreidde zijn vleugels uit. Kenmerkend zijn de samenwerkingen over de grenzen van het gezelschap heen. Jeroen De Man maakte zijn eerste twee coproducties in het kader van zijn talentontwikkelingstraject bij TgO en Het Nationale Theater. Marcus Azzini regisseerde Wende Sniijders in de jubelend ontvangen voorstelling Mens, een unieke samenwerking met het ‘commerciële’ circuit.

Timothy de Gilde hield op uitnodiging van Het Nederlands Theaterfestival zijn Staat van het Jeugdtheater. Terwijl Marcus Azzini voor dit festival het gala van de theaterprijzen regisseerde.

Het gaat goed met TgO. De voorstellingen worden goed of omstreden ontvangen, beiden zijn stimulerend voor organisatie en publiek. De jeugdvoorstelling vinden gretig afname: de CJP Cultuurkaart wordt van alle BIS Theater- en Jeugdgezelschappen het meest aan TgO (i.s.m. Theater Sonnevand) besteed. Het aantal bezoekers is meer gestegen dan verwacht. Het aantal activiteiten ook, maar niet zoveel als de bezoekersaantallen, dus onder de streep is het bezoek per activiteit toegenomen.

Een aandachtspunt blijft de grote zaal. Dat geldt niet alleen voor TgO maar lijkt zich sector-breed voor te doen. Het is opvallend dat het publieksbereik in de grote zalen lastiger te vergroten is dan in vlakke vloertheaters. Soms lijkt er voorbij te worden gegaan aan de complexe positie waarin schouwburg en zich bevinden. Een positief teken is dat het beleid van instellingen en schouwburg in de toekomst in grotere samenhang bekeken zal worden, alhoewel TgO met lichte huivering vooruitblik naar de neiging geldstromen te verleggen. Maar voor het zover is blijft het een gegeven dat zowel zakelijk als artistiek er geen succes-formules zijn voor de grote zaal. Daarom blijft TgO zich inzetten voor zoveel mogelijk maatwerk per schouwburg en het werken vanuit persoonlijk contact met hun teams.

De activiteiten van TgO beperken zich niet tot theatervoorstellingen. Dat is al lang zo, maar deze ontwikkeling zet zich door. Er is al jaren geen standaard theaterpubliek meer met vastgelegd keuzegedrag qua voorstellingen en locaties. TgO speelt op die ontwikkeling in door creatievere contexten, tijden en activiteiten aan te bieden. 2017 stond in het teken van presentatie in festivalvorm. In Arnhem, Amsterdam en Nijmegen organiseerden we festival-weken of -weekeinden waarin het publiek een divers palet aan activiteiten aangeboden kreeg. Het stimuleert de samenwerking met de theaters en het vestigt de aandacht op TgO.

Het belangrijkste onderwerp binnen het artistiek team was de geïntensiveerde aandacht voor culturele diversiteit. Grotere maatschappelijke ontwikkeling krijgen uiteindelijk altijd hun weerslag in beleid, ook op het vlak van de kunsten. Na eerst de multiculturele samenleving als succes te hebben beschouwd (jaren ’90) en vervolgens als mislukt hebben verklaard (jaren ’00) is er nu - met het Piet-debat als opvallendste symptoom - een nieuwe maatschappelijke verdeeldheid ontstaan. Het woord multicultureel is vervangen voor cultureel divers en is ‘hot topic’ op tal van maatschappelijke vlakken, zo ook de theatersector. Binnen TgO is dit belangwekkende onderwerp dit jaar veelbesproken. 2017 was op dit vlak een vruchtbaar jaar van vragen stellen en gesprekken voeren. Zie ook paragraaf 1.2.4 die geheel aan dit onderwerp is gewijd.

De samenwerking in Arnhem met de andere BIS-instellingen Het Gelders Orkest en Introdans en Muis en Stadstheater ontwikkelde zich verder. Met de komst van de nieuwe directeur Hans Verbugt voor de con-

certzaal en de schouwburg is de samenwerking binnen de Alliantie Lauwersgracht in een volgende fase terecht gekomen. Het past om de samenwerking een formele structuur te geven waarbij de governance goed is geregeld. In de tussentijd worden de opties voor gezamenlijke huisvesting nader in kaart gebracht zodat zicht komt op de investeringen die daarvoor nodig zijn. Voor TgO staat voorop dat samenwerking en eventueel samenwonen in het Stadstheater een kwaliteitsverbetering teweeg moet brengen en moet redeneren in het bereik van het publiek en hun beleving van de podiumkunsten.

1.2 Inhoudelijk jaarverslag

In deze paragraaf wordt stilgestaan bij de producties die in 2017 werden gerealiseerd en/of hernomen. Ingegaan wordt op de artistieke kwaliteit van de producties, hoe die is uitgewerkt, wat het uiteindelijke resultaat ervan was en hoe de voorstellingen zijn ontvangen door pers en publiek. De voorstellingen voor schouwburgen, vlakke vloertheaters en festivals worden onder 1.2.1 besproken en die met het oogmerk van talentontwikkeling onder 1.2.3 In paragraaf 1.2.4 wordt ingegaan op culturele diversiteit, in de daarop volgende paragraaf op de gastvoorstellingen en tot slot in paragraaf 1.2.6 op de festivals die Toneelgroep Oostpool met schouwburgen in 2017 heeft georganiseerd.

1.2.1 Producties

On the Road

Vlakke vloervoorstelling

Van 3 januari t/m 18 maart 2017

Première op 7 januari 2017 in Huis Oostpool te Arnhem

tekst **Jack Kerouac** | bewerking **Hannah van Wieringen** | regie **Marcus Azzini** | regie assistent **Charli Chung** | spel **Judith van den Berg, Ludwig Binder-voet, Matthijs van de Sande Bakhuyzen** en **Reinout Scholten van Aschat** | vormgeving **Ruben Wijnstok** | kostuums **Femke van Neerven**

Intenties

Marcus Azzini startte in 2012 met *(In) Koud water* een drieluik over jonge mensen die in een roerig tijdperk op zoek gaan naar alternatieve manieren van leven. Na *They are just Kids* (2015) is *On the Road* het derde deel en werd gebaseerd op het gelijknamige boek van Jack Kerouac. Deze ‘bijbel van de beats’ kon in dit drieluik niet ontbreken.

Voorstelling

Om het onderweg-zijn fysiek te maken werden loopbanden in het decor verwerkt. De vier spelers liepen zichzelf aan het begin van de voorstelling moe op de tonen van geïmproviseerde jazz. Met overgave en humor brachten de acteurs de vriendschap van Sal en Dean en hun ontmoetingen met excentrieke mensen, tot leven. De live muziek (vooral uitgevoerd door Reinout Scholten van Aschat) en het minimalisme in décor en kostuums legden de nadruk op de vertellende speelstijl.

Resultaat

De voorstelling wekte op eigentijdse manier een collectieve jeugdherinnering tot leven. Ook werd speels uitgelicht waar de roman schuurt met het ‘nu’, bijvoorbeeld op het vlak van seksisme en racisme. Het werd daarmee een kritische en ontroerende toevoeging aan het drieluik.

Pers

“Schitterend spel van de vier spelers, door Azzini met inleving en souplesse geregisseerd.”

|NRC Handelsblad ★★★★★

“Spannend en invoelbaar.” |Trouw ★★★★★

“Azzini maakt een 60 jaar oud boek universeel en pijnlijk actueel.” | Theaterkrant ★★★★★

“Enorme vaart en energie.” |De Volkskrant ★★★★★

“Sfeervolle broeierige voorstelling over rauw geluk.”

| Parool ★★★

In (koud) water

Herneming vlakke vloervoorstelling

Van 13 januari t/m 16 maart 2017

Première op 23 maart 2012 in Huis Oostpool te Arnhem

tekst **Hannah van Wieringen** naar **Michael Cunningham** | regie **Marcus Azzini** | spel **Judith van den Berg, Matthijs van de Sande Bakhuyzen, Reinout Scholten van Aschat** | decor en lichtadvies **Wikke van Houwelingen** | muziekadvies **Maria Kraakman**

Intenties

Na de tournee in 2012 kwam *(in) Koud Water* voor even terug als onderdeel van het drieluik *(in) Koud Water - They are just Kids - On the Road*. Een drieluik over jonge mensen die in een roerig tijdperk op zoek gaan naar een manier om anders te leven. Persoonlijke verhalen, herkenbaar voor verschillende generaties.

Voorstelling

(in) Koud Water is een bewerking van de roman *Huis aan het eind van de wereld* van de gevierde Amerikaanse schrijver Michael Cunningham. Twee jeugdvrienden, Jonathan en Bobby, groeien op het in het middle-class Amerika van de jaren zeventig. Veel later, als ze elkaar weer ontmoeten in het wereldse New York, worden ze geliefden. Bij hen voegt zich Clare, een ex-punkster op zoek naar nieuwe zekerheid. Clare en Bobby krijgen een kind en met zijn allen verhuizen ze naar een huis aan de rand van de wereld, vlakbij het legendarische popwalhalla Woodstock. Daar proberen ze hun ideaal te verwezenlijken: een manier van samenleven die aan de klassieke familie voorbijgaat.

Resultaat

De herneming van *(in) Koud Water* werd ingebed in het drieluik. De drie verhalen wonnen aan kracht door na elkaar getoond te worden. Doordat nagenoeg dezelfde cast de voorstellingen speelde werkten de verhalen uit heel verschillende tijdperken nog beter op elkaar in.

Pers

“Alles voor een goede toneelavond... knap transparant spel... bijzonder sfeervol.” | De Volkskrant ★★★★★

“Bevlogen spel van jonge acteurs.”

| NRC Handelsblad ★★★★★

They are just kids

Herneming vlakke vloervoorstelling

Van 17 januari t/m 17 maart 2017

Première op 6 september 2014 in Huis Oostpool te Arnhem

tekst **Roeland Hofman** | regie **Marcus Azzini** | spel **Judith van den Berg, Ludwig Bindervoet, Matthijs van de Sande Bakhuyzen** | kostuums **Femke van Neerven**

Intenties

They are just kids (2015) beleefde in 2017 zijn tweede herneming. Het was het middelste deel van het drieluik over jonge mensen die in een roerig tijdperk op zoek gaan naar een manier om anders te leven.

Voorstelling

In 1967 ontmoeten Patti Smith en Robert Mapplethorpe elkaar. Zij een rel-schoppend en onaangepast wichtje, hij een verlegen misdienaar vol donkere verlangens. Het is het begin van een onvoorwaardelijke, maar onstuimige vriendschap, waarin de twee beginnende kunstenaars op zoek gaan naar erkenning. De voorstelling was evenveel een ode aan jongzijn in de jaren '70 als een requiem voor een geliefde. Muziek, fotografie, performance en mode hadden een substantieel aandeel in de voorstelling. De veranderingen in de vriendschap als gevolg van de coming out van Mapplethorpe en zijn latere ziekteproces door aids lieten ook de teloorgang van de jeugdige overmoed zien.

Resultaat

Doordat alle drie de voorstelling door dezelfde acteurs werden gespeeld kreeg de marathon een extra lading. De voorstelling werd in 2016 door de Nederlandse Toneeljury voor het Theater Festival geselecteerd.

Prijzen

Selectie Nederlands Theaterfestival 2016. Juryrapport: “De drie spelers becommentariëren de wereld, zichzelf en elkaar in een toneelbeeld als een altaar. Een frisse regie van Marcus Azzini, liefdevol verwijzend naar een andere tijd en met weemoed naar het jong zijn van nu.”

Pers

“In deze zinderende enscenering zijn het de mooi gedoseerde, soms ontnuchterende kalme momenten en zwijgende confrontaties die raken.” | Trouw ★★★★★
“Deze voorstelling zet hoog in, vibrerend van energie.” | NRC Handelsblad ★★★★★
“Liefdevolle ode aan twee eigenzinnige, verwante zielen.” | De Volkskrant ★★★
“Sterk acteurstrio: ze laten je iets zien, maar vooral iets voelen.” | Theaterkrant ★★★★★

Angels in America

Herneming grote zaalvoorstelling
Van 5 t/m 8 april 2017 in Stadsschouwburg Amsterdam
Première op 21 maart 2015 in Huis Oostpool te Arnhem

tekst **Tony Kushner** | vertaling **Carel Alphenaar** |
bewerking en regie **Marcus Azzini** | dramaturgie **Joris van der Meer, Petra Eikelenboom** (stage) | spel **Roy Baltus, Jacob Derwig, Maria Kraakman, Teun Luijkx, Nazmiye Oral, Yonina Spijker, Rick Paul van Mulligen, Vincent van der Valk** | scenografie **Theun Mosk** | muziek **Maria Kraakman** | kostuums **Marcus Azzini** en **Femke van Neerven**

Intenties

Er werd vaak gevraagd om een herneming van *Angels in America*, een van de meest lovend ontvangen voorstellingen van Marcus Azzini. In het kader van de Oostpool Special in de Stadsschouwburg Amsterdam werd het werkelijkheid: de voorstelling stond gedurende vier avonden in de Rabozaal.

Voorstelling

Alle personages in *Angels in America* krijgen te maken met ziekte en tegenslag, maar ze staan lijnrecht tegenover elkaar in hoe ze ermee omgaan. *Angels in America* was een voorstelling over liefde en vriendschap voorbij de grenzen van ras, religie en ideologie. Over het moeilijke proces van aanpassing en verandering, gebracht als een machtig pleidooi om mens te zijn. Dit alles regisseerde Azzini in een sobere en kwetsbare speelstijl met een bewustzijn voor het hier en nu van de theatrale situatie. Het imponerende decor van Theun Mosk bestond uit een afwisselend spiegelende en transparante achterwand en een vloer van aarde.

Resultaat

Het is altijd bijzonder om een succesvolle voorstelling te kunnen hernemen. Het publiek was zich bewust van de (voorlopig) laatste kans om deze lovend ontvangen *Angels in America* nog te zien, gezien de toeloop van bezoekers.

Prijzen

Vincent van der Valk – Arlecchino 2016
Jacob Derwig – Nominatie Louis d’Or 2016
Maria Kraakman – Nominatie Theo d’Or 2016
Juryselectie Nederlands en Vlaamse Theaterfestival 2015. Juryrapport: *“Regisseur Marcus Azzini liep al jaren en met het plan dit tijdloze stuk van Tony Kushner te ensceneren en dit seizoen lukte het – en hoe. Met een geweldige cast creëert hij in intieme sfeer een wereld waarin angst, verlies, mededogen en inzicht een verdienende plaats krijgen, en er een onverwachte feel-good sfeer ontstaat.”*

Pers

“Ongelooflijk mooie en troostrijke theateravond, die tegelijk meer is dan een avondje toneel.” | Trouw ★★★★★
“Dit zwaarmoedige aids-epos wordt op een niet gewichtige manier gespeeld door een onwaarschijnlijk goed ensemble. Geen ijdel vertoon, geen hysterie: bedwelmend.” | De Volkskrant ★★★★★
“Groots drama (...) Azzini zet hoog en persoonlijk in.” | NRC Handelsblad ★★★★★
“Een productie die je voorgoed in je hart sluit.” | Telegraaf ★★★★★
“Sterren schieten tekort.” | Theaterkrant ★★★★★
“In een fraai, doch sober toneelbeeld van Theun Mosk krijgt het verhaal over aids, vriendschap en dood alle aandacht.” | Scenes ★★★★★
“Episch en intiem tegelijk.” | Parool ★★★★★
“Marcus Azzini liet zich in dit project van zijn allersterkste kant zien.” | Groene Amsterdammer

Een Meeuw

Grote zaalvoorstelling

Van 11 maart t/m 13 mei 2017

Première op 18 maart 2017 in Stadstheater Arnhem

tekst **Anton Tsjechov** | regie **Marcus Azzini** | drama-
turgie **Fanne Boland** | spel **Peter Bolhuis, Daniel Cor-
nelissen, Abe Dijkman, Sigrid ten Napel, Martijn
Nieuwerf, Anna Raadsveld, Ariane Schluter, Vincent
van der Valk** | scenografie **Theun Mosk** | lichtontwerp
Yuri Schreuders | muziek **Kasper Tarenskeen** | kos-
tuums **Lotte Goos**

Intenties

Marcus Azzini regisseerde nog nooit een Tsjechov, maar ineens begon de klassieker *Een Meeuw* te lonken. Wat hem aansprak was het portret van verschillende generaties. Hoe kijk je terug? En hoe confronterend is de spiegel van een volgende generatie?

Voorstelling

In een overweldigend kleurrijk décor en kostuums die uit een modereportage leken te komen kreeg deze Tsjechov de felheid die hij verdient. Konstantin en Nina begeven zich aan het prille begin van een kunstenaars-leven. Arkadina - moeder van Konstantin - en haar goe-
de vriend Trigorin kunnen juist terugblikken op een suc-
cesvolle carrière als actrice en schrijver. Op ingenieuze
wijze laat schrijver Tsjechov deze twee levensfasen op
elkaar ingrijpen, door ontluikende liefdes, de wederzijd-
se zoektocht naar erkenning tussen ouders en kinderen
en de delicate concurrentie tussen generaties.

Resultaat

Het was een klassieker in de grote zaal, maar dan met
een grote hoeveelheid bravoure, waardoor sommige
toeschouwers (en recensenten) hun verwachtingen
hebben moeten bijstellen. Het werd geen nostalgische
Tsjechov, maar een frisse voorstelling die zowel de
komedie als de tragedie in het stuk de ruimte gaf.

Pers

“Oostpools Meeuw is dartel, kunstzinnig en expressief.” |

Trouw ★★★★★

*“Een Meeuw is een wonderschoon stuk, met tal van the-
ma’s waar je er als toeschouwer naar behoefte eentje uit
kunt tillen.”* | De Volkskrant ★★

*“Het is duidelijk dat we geen traditioneel avondje Tsjechov
hoeven te verwachten.”* | Theaterkrant ★★

*“De regie van Azzini is zeer consistent en zijn acteurs
kunnen daar uitstekend mee uit de voeten... Bloedmooie,
ontroerende eindscène tussen Nina en Kostja.”*

| Telegraaf ★★★★★

*“Verfrissende en krachtige toneelervaring van ongepo-
lijste schoonheid.”* | Nederlands Dagblad ★★★★★

*“Het kleurrijke, grafische decor van Theun Mosk en de
prachtige, net iets aangezette kostuums en pruiken van
Lotte Goos creëren een oogverblindend geheel, als een
modereportage in Vogue.”* | NRC Handelsblad ★★

Crashtest Ibsen: Pijler van de Samenleving

Coproductie Toneelgroep Oostpool met Moeremans&Sons
Groot gemonteerde locatievoorstelling
Van 9 t/m 17 juni 2017 i.h.k.v. Oerol
Première op 10 juni in de duinen van Terschelling

regie **Sarah Moeremans** | tekst **Joachim Robbrecht**
| spel **Louis van der Waal, Rosa van Leeuwen, Joep van der Geest, Matthijs IJgosse, Eva van Gessel en Sarah Moeremans** | kostuums **Daphne de Winkel** | muziek **Jimi Zoet**

Intenties
Regisseur Sarah Moeremans trad per 2017 toe tot het artistiek team van TgO. Joachim Robbrecht is met grote regelmaat als schrijver bij TgO betrokken. Niet meer dan vanzelfsprekend om hun laatste deel van de *Crashtest Ibsen*-reeks: *Crashtest Ibsen: Pijler van de Samenleving* op Oerol te coproduceren met Moeremans&Sons.

Voorstelling
Op dezelfde locatie als de vorige Oerol-productie van TgO *De Ilias*, lieten Moeremans&Sons dit keer vier schapen los. Het was de aftrap van een retorisch spel met de Ibsen klassieker. In het originele stuk uit 1877 bedriegt ondernemer Karsten Bernick, die moreel hoog in aanzien staat, de hele gemeenschap omwille van persoonlijk gewin. Ook in 2017 schermen ondernemers en multinationals met fairtrade labels, vertrouwensslogans en duurzaamheids-beloftes, maar op welke pijler het veelbesproken vertrouwen gebouwd moet worden is nog steeds onzeker. Een eenduidig positief antwoord zoals dat van Ibsen is niet meer mogelijk.

Resultaat
Crashtest Ibsen: Pijler van de Samenleving was naast de afsluiter van de *Crashtest*-reeks (*Volksvijand* in 2014, *Nora* in 2015 en *Ik zie Spoken* in 2016) de allerlaatste voorstelling die Moeremans&Sons maakt. Deze productie markeerde daarmee een einde en een nieuw begin: de afronding van Moeremans&Sons en de start van Sarah Moeremans als TgO huisregisseur.

Pers
“*Ibsen zou trots zijn geweest als hij ziet hoe zijn schepsels zich bij Moeremans&Sons steeds verder zijn blijven evolueren.*” | Theaterkrant ★★★★★
“*Henrik Ibsen is op geniale wijze in zijn eigen stuk geschreven zodat hij het verhaal nog enigszins kan bijsturen en ontregelen. (...) Absurdistisch tot en met.*” | Het Parool

Paradijsvogel

Kleinschalige festivalvoorstelling

Van 23 t/m 27 juni 2017 op de Parade in het Museum-park te Rotterdam

Van 7 t/m 11 juli 2017 op de Parade in het Westbroek-park te Den Haag

Van 11 t/m 17 augustus 2017 op de Parade in het Martin Luther Kingpark te Amsterdam

Op 1 september 2017 op het Stadsfestival Zwolle bij Theater De Spiegel in Zwolle

Op 2 september 2017 op Voorspel in Stadstheater Arnhem

Première op 23 juni 2017 op de Parade te Rotterdam

idee, zang & spel **Rick Paul van Mulligen** | muziek **Jan Groenteman en Keez Groenteman** | liederen **Jan Groenteman** | eindregie **Alex Klaasen** | kostuums **Femke van Neerven** | techniek **Marco Steenks** en **Gijs Kuijpers**

Intenties

Speciaal voor Theaterfestival de Parade maakte Toneelgroep Oostpool de voorstelling *Paradijsvogel*. Een humoristische one man show over de schoonheid van het anders zijn. Acteur Rick Paul van Mulligen is een vaste gast van TgO. Na vele rollen werd het nu tijd om zijn talent als maker, performer en zanger de ruimte te geven.

Voorstelling

Paradijsvogel is een muzikale voorstelling die licht werpt op de zonderlinge figuren van de wereld. Acteur Rick Paul van Mulligen gaat op zoek naar juist die ene mens die voluit anders is dan anders. Hij is ervan overtuigd dat de uitzonderingen op de regel de wereld mooier maken. Een geestige lofzang op iedereen die de nog niet platgetreden paden van het leven belooft. Live begeleid door ras muzikanten Jan en Keez Groenteman zingt Rick Paul van Mulligen speciaal voor hem geschreven liedjes en duikt hij in de wereld van de humoristische schoonheid van de eenling die kleur geeft aan de massa.

Resultaat

Een festivalvoorstelling heeft een paar noodzakelijke ingrediënten: vermaak, ontroering en een scherp randje. Van Mulligen kopte met zijn fantastische én slimme show de bal helemaal in.

Pers

“Paradijsvogel is een heerlijke paradevoorstelling die een lans breekt voor kleur en de durf om anders te zijn, om af te wijken van de massa.” | De Volkskrant

“Paradijsvogel is vooral een hysterisch-hectische trip, waarin Van Mulligen schakelt van doldwaas naar bloedserieus.” | NRC Handelsblad

“Van Mulligen weet je oogkleppen weer wat verder open te zetten.” | Trouw

“(…) de glimpen van kwetsbaarheid die we daar doorheen ontwaren, maken hem alleen maar mooier.” | Theaterkrant

Allemaal Mensen #1&#2

Kleinschalige festivalvoorstellingen

Op 16 juni 2017 in Rabotheater Hengelo i.h.k.v. Festival 4OOST

Op 16 juni 2017 in Wilminktheater te Enschede i.h.k.v. Festival 4OOST

Op 17 juni 2017 in Theater Odeon te Zwolle i.h.k.v. Festival 4OOST

Van 17 t/m 20 augustus op Sonsbeek Theateravenue in het Sonsbeekpark te Arnhem

Première *Allemaal Mensen #1* op 16 juni 2017 in Wilminktheater te Enschede

Première *Allemaal Mensen #2* op 16 juni 2017 in Rabotheater Hengelo

regie **Marcus Azzini** | spel **Abe Dijkman, Florian Myjer, Tim Olivier Somer** en **Casper Nusselder**

Intenties

Soms komen verschillende verlangens samen. De vier grote schouwburgen in Overijssel vroegen om een korte festivalvoorstelling en regisseur Marcus Azzini liep rond met het idee van een pop up format. Korter op de bal, dichterbij het publiek, middenin de actualiteit.

Voorstelling(en)

Allemaal Mensen is een reeks van korte voorstellingen die zowel los als in combinatie met elkaar te zien zijn. Het zijn miniatuurportretten van twee mensen die elkaar ontmoeten. In een spel tussen werkelijkheid en fictie toont regisseur Marcus Azzini de kracht van theater. Wat echt is of gespeeld is gaandeweg niet meer te onderscheiden, maar de oprechtheid van de ontmoeting staat vast.

Resultaat

In de loop van de tijd zal Azzini steeds meer van deze theaterpareltjes aaneenrijgen om ze uiteindelijk gezamenlijk als een portrettengalerij te tonen. In 2018 staat een grote zaal versie op het programma.

Pers

“Een gouden formule.” | Theaterkrant ★★★★★

The Intelligent Homosexual's Guide to Capitalism and Socialism with a Key to the Scriptures or iHo

Grote zaalvoorstelling

23 september t/m 25 november 2017

Première op 30 september 2017 in Stadstheater Arnhem

tekst **Tony Kushner** | vertaling **Rob Klinkenberg** | regie **Marcus Azzini** | dramaturgie **Madelon Kooijman** | spel **Jacqueline Blom, Hans Dagelet, Abe Dijkman, Astrid van Eck, Fahd Larhzaoui, Eva Laurensen, Tibor Lukács, Rick Paul van Mulligen, Chiem Vreeken** en **Sophie van Winden** | regie-assistent **Charli Chung** | scenografie **Ruben Wijnstok** | lichtontwerp **Tim van 't Hof** | kostuums **Mattijs van Bergen**

Intenties

Na *Angels in America* wilde Marcus Azzini het nieuwste toneelstuk van Tony Kushner opvoeren. Dit toneelstuk is zo rijk als de titel lang is. Aan de keukentafel van de familie Marcantonio komen eigentijdse kwesties samen: idealisme, religie, alternatieve gezinsvormen, migratie en euthanasie. *The Intelligent Homosexual's Guide to Capitalism and Socialism with a Key to the Scriptures or iHo* toont een portret van een familie in verwarrende tijden.

Voorstelling

Gedesillusioneerd ziet de 72-jarige communist Gus Marcantonio het leven niet meer zitten. Hij beweert te lijden aan alzheimer, maar eigenlijk is er van de wereld niet geworden wat hij gehoopt had. Alleen de dood lijkt hem nog zinvol. De gehele familie komt bijeen in het ouderlijk huis in New York om de kwestie te bespreken. Allemaal nemen ze hun eigen sores mee waardoor de onderlinge verhoudingen op de proef worden gesteld. In een sober toneelbeeld gaf regisseur Marcus Azzini veel ruimte voor het spel van de indrukwekkende cast.

Resultaat

Nieuwe buitenlandse stukken brengen altijd een artistiek risico met zich mee. Deze uitdaging greep Marcus met beide handen aan. Hij gaf alle ruimte aan de tekst en ijzersterk ensemblespel. Vooral Hans Dagelet maakte indruk als de pater familias.

Pers

“Er wordt zo goddelijk mooi gespeeld.” | Groene Amsterdammer

“Fenomenaal gespeeld en stijlvast geregisseerd.” | Het Parool ★★★★★

“Voortreffelijk gespeeld drama.” | De Volkskrant ★★★★★

“Hans Dagelet speelt indrukwekkend, juist op de balans tussen tragisch echt en lichtzinnig veinzen.” | NRC Handelsblad ★★★★★

“Acteursensemble weet te raken, tragisch of komisch.” | Trouw ★★★★★

“Een snijdend stuk met snelheid, intense dialogen, veel lef... Spelers die geen moment verslappen. Echt een aanrader!” | Ugender

“De dialogen zijn geestig, herkenbaar en op de huid van de tijd geschreven.” | HDC Media

“Treft de essentie van wat toneel ten diepste is.”

| Friesch Dagblad

“Met zorg voor details en ritme geregisseerd.”

| Meppeler Courant ★★★★★

1.2.2 Educatie & Participatie

TgO verstaat onder educatie het activeren van toeschouwers om theatervoorstellingen beter te begrijpen en te waarderen. Participatie is synoniem voor actief meedoen. Educatie en participatie gaan dus over het activeren van publiek, voor theater én door middel van theater. TgO geeft hier op verschillende manieren invulling aan. De kern hiervan is het aanbieden van waardevolle voorstellingen voor en door jongeren, onder de noemer Oostpool JONG.

Het voorstellingsaanbod bestaat ten eerste uit trailervoorstellingen, sinds 2013 gecoproduceerd met Theater Sonnevanck uit Enschede. Die voorstellingen reizen in een omgebouwde vrachtwagentrailer langs middelbare scholen in Oost-Nederland. Ook het Arnhemse festival Hoogte 80 en het Amsterdamse podium voor jeugdtheater De Krakeling worden aangedaan. Ten tweede is er een kleinschalige voorstelling waarbij acteurs in de klas spelen, op aanvraag te boeken op school. Ten derde is er Club Oostpool, een interdisciplinair minifestival met veelal jonge kunstenaars. Hieronder wordt de invulling van het voorstellingsaanbod in 2017 beschreven.

Bromance

Coproductie Toneelgroep Oostpool en Theater Sonnevanck
Herneming jongeren voorstelling 15 tot 18 jaar
Op 28 januari 2017 in Theater Kikker te Utrecht
Op 1 maart 2017 in Toneelschuur te Haarlem
Op 6 april 2017 in Stadsschouwburg Amsterdam
Première op 4 maart 2016 bij het Montessori College te Arnhem

tekst **Joachim Robbrecht** | regie **Timothy de Gilde** |
dramaturgie **Flora Verbrugge** | spel **Daniel Cornelissen, Willem Voogd en Marius Mensink** | vormgeving **Janne Sterke** | componist **Bart Rijnink**

Intenties

Bromance won de Gouden Krekel op het Nederlands Theater Festival en werd zeer goed ontvangen door pers en publiek. Dat was aanleiding voor enkele hernemingen in de kleine zaal. In het voorjaar van 2018 volgt een uitvoerige tournee.

Voorstelling

Bromance is een tragikomedie over een ontluikende liefde. Het veilige dorpsleven van de vrienden Tim en Bo wordt op z'n kop gezet als stadsjongen Jonas arriveert. Wat gebeurt er als gevoelens van vriendschap, jaloezie en liefde zich vermengen? De voorstelling ging niet een op een over homoseksualiteit, mannavriendschap of homo-angst. Het ging er juist om dat dergelijke categorieën in het echte leven nogal eens door elkaar lopen. Dat maakte de voorstelling herkenbaar, niet-dogmatisch en ontwapenend.

Resultaat

Op een school in Zetten heeft de voorstelling de sfeer rondom homoseksualiteit zo beïnvloed dat vijf leerlingen zich los van elkaar veilig genoeg voelden om uit de kast te komen. Dit is natuurlijk niet per se de verdienste van de voorstelling, en zeker geen expliciet doel ervan, maar toch een opmerkelijk resultaat.

Prijzen

Gouden Krekel voor meest indrukwekkende jeugdtheaterproductie van 2016. Juryrapport: "(...) de heftige driehoeksverhouding vol bravoure kruipt stiekem onder je huid, om daar venijnig te jeuken als ook zacht te strelen."

Pers

Een sterke voorstelling over ontluikende homoseksualiteit, met drie fantastische jonge acteurs."

| De Volkskrant ★★★★★

De chemie tussen de drie spelers is ijzersterk en ze geven zich volledig aan hun rollen over, waardoor er ook veel lucht en humor in het drama aanwezig is."

| Theaterkrant ★★★★★

It's my mouth and I can say what I want to

Coproductie Toneelgroep Oostpool met Theater Sonnevank
Jongerenvoorstelling 15 tot 18 jaar
Van 20 februari t/m 2 juni 2017 op scholen en festivals
Herneming van 7 t/m 13 september 2017 tijdens het Nederlands Theaterfestival in Theater De Krakeling te Amsterdam
Première op 24 februari 2017 bij het Montessori College te Arnhem

tekst **Daan Windhorst** | regie **Daria Bukvić** | met **Whitney Sawyer, Lisa Schamlé** en **Yamill Jones** | dramaturgie **Flora Verbrugge** | vormgeving **Dymph Boss** | geluidsonwerp **Joost Maaskant** | lichtontwerp **Wiel Coopmans**

Intenties

Gastregisseur Daria Bucvic werd door TgO en Sonnevank gevraagd: wat wil jij de tieners van nu meegeven? Zij wilde het hebben over fake news, gezond verstand en je eigen ogen en hersenen blijven gebruiken.

Voorstelling

Een incident op een middelbare school zorgt voor commotie. Een jongen raakt vermist en een docent wordt geschorst. Het vermoeden gonst: 'er lag mogelijk een racistisch motief aan ten grondslag'. Getuigen worden gehoord en speculaties buitelen over elkaar heen. De pers loopt ermee weg. Niemand weet iets, maar iedereen bemoeit zich ermee. Een voorstelling als een achtbaan: heel veel personages, met allemaal een andere mening, in een razend tempo door drie acteurs gespeeld.

Resultaat

It's my mouth I can say what I want to was een snel, grappig en slim pleidooi voor het gebruiken van je eigen verstand, of op z'n minst je eigen paar ogen. Voor het blijven stellen van vragen, ook als de waarheid verleidelijk onwrikbaar lijkt. De voorstelling laat zien wat er gebeurt als iedereen praat maar niemand weet waar hij het over heeft.

Prijzen

Zilveren Krekel in de categorie 'meest indrukwekkende jeugdtheaterproductie van 2017'.

Juryrapport: *"Deze scherpe satire over het gevaar van de verspreiding van nepnieuws en 'alternatieve feiten' koppelt een belangrijk, actueel onderwerp op wonderlijk lichte manier aan de leefwereld van jongeren."*

Pers

"Ondanks de serieuze ondertoon voortdurend ontzettend grappig. Een prestatie van formaat."

| Theaterkrant ★★★★★

"It's my mouth brengt scherpe satire op gevaar van nepnieuws." | De Volkskrant ★★★★★

Gender

Coproductie Toneelgroep Oostpool met Theater Sonnevanc

Jongerenvoorstelling 12 tot 15 jaar

Van 24 september t/m 18 december 2017 op scholen en festivals

Première op 27 september 2017 bij het Arentheem College Thomas a Kempis te Arnhem

tekst **Magne van den Berg** | regie **Timothy de Gilde** | met **Joshua Stradowski en Merel Pauw** | dramaturgie **Flora Verbrugge** | vormgeving **Janne Sterke** | muziek **Wessel Schrik** | licht-ontwerp **Wiel Coopmans**

Intenties

Ben je een jongen, ben je een meisje of ben je gewoon een mens? Het thema gender speelt steeds meer onder middelbare scholieren, stelde jongerenregisseur Timothy de Gilde vast. Hij vroeg schrijfster Magne van den Berg een stuk te ontwikkelen over dit belangrijke en gevoelige thema.

Voorstelling

Merel is een jongensachtig meisje. Joshua is een meisjesachtige jongen. Bij de wc's van de plaatselijke club waar vanavond een schoolfeest in volle gang is, bespreken twee jonge mensen de invloed van hun sekse op het leven en welk hokje daarbij past.

Al decennialang lijkt het afgelopen met het traditionele man/vrouw denken. Toch is het nog steeds niet duidelijk wat een gender of gender neutraliteit nu precies is. Wat maakt een jongen een jongen en een meisje een meisje? Een voorstelling over de rol van geslacht, intimiteit en sociale verwachtingen.

Resultaat

Het beste is misschien om reacties van leerlingen van het Hendrik Pierson College te citeren:

“Het doet er dus echt niet toe wat je geslacht is, maar wel hoe je als persoon bent.”

“Zullen we met de klas afspreken dat iedereen zich hier altijd veilig voelt en kan zijn wie en hoe hij of zij wil zijn?”

“Ik heb vanaf nu altijd respect voor hoe mensen willen zijn, ook al moet ik misschien wennen als iemand in mijn omgeving vertelt dat hij homo is.”

“Ik snap het wel als iemand zegt dat zij niet of een meisje of een jongen wil zijn, maar misschien wel allebei een beetje.”

Pers

“Adembenemende omkering van het Assepoester-sprookje.” | Theaterkrant ★★★★★

“Regisseur Timothy de Gilde laveert slim langs valkuilen.” | De Volkskrant ★★★★★

Brood en Spektakel

Coming-of-age voorstelling

Van 28 t/m 30 april 2017 in Stadstheater Arnhem

Première op 29 april 2017 in Stadstheater Arnhem

tekst **Roeland Hofman** | regie **Timothy de Gilde** en **Marcus Azzini** | regieassistent **Noortje Thuis** | regie- en muziekassistent **Milou Peters** | muziek **LAVALU** | choreografie **Jasper van Luijk** (Generale Oost) | vormgeving **Ruben Wijnstok** | kostuums **Femke van Neerven** en **Sandra Booltink** | spel **Isabelle van der Aa**, **Melisa Alkanlar**, **Maxime Appeldoorn**, **Ayla Baart**, **Saskia van Beek**, **Mindert Beishuizen**, **Eileen Berg**, **Sophie van den Berg**, **Sterre Bours**, **Marieke Braafhart**, **Lina Bravo Rebolledo**, **Salomé Bravo Veldhuizen** van Zanten, **Hessel Brouwer**, **Sofie Burghoorn**, **Eileen Chang**, **Florieke de Geus**, **Daphne Diepeveen**, **Guido de Haan**, **Madelief Hekker**, **Monica Hoekstra**, **River Höfle**, **Jort Huitink**, **Jacqueline Jansen**, **Noor Jansen**, **Elke de Jong**, **Rosie Hannemarijn Klein Overmeen**, **Lobke van Kommer**, **Mirte Kortman**, **Jorinde Kwakkernaat**, **Monica de Lange**, **Lynn Leeneman**, **Willem Meyer**, **Elianne Moene**, **Juul van Opstal**, **Leonard Peters**, **Rafael Polman**, **Seraphina van Rooij**, **Elza Rous**, **Laurena Ruiter**, **Saskia van Schaik**, **Nathalie Schmidt**, **Fabienne Schmidt**, **Ellen Scholten**, **Dominique Stevens**, **Rosalie Stok**, **Lianne Stouten**, **Lieze Marieze Tazelaar**, **Cecilia A. Thoden van Velzen**, **Suzan van der Poel**, **Nick Waelbers**, **Ivar van der Walle**, **Bram Wientjes**, **Ruth Wiertsema**, **Sacha de Wijk** en **Anne Zoetmulder**

Intenties

Groot, groter grootst. De coming-of-age voorstelling met jongeren waren eerder al behoorlijk omvangrijk, maar dit jaar werden ruim vijftig jongeren geselecteerd en werd de voorstelling in de grote zaal van Stadstheater Arnhem opgevoerd.

Voorstelling

De jongeren hebben zich ten doel gesteld het leven bloedserieus te nemen. Iemand moet het immers doen. Maar hoe begin je aan zoiets? De jongeren dromen hardop van een wereld waar iedereen zichzelf kan zijn. Leve de vrijheid!

In een real life game bevechten de jongeren hun grootste idealen. Wie niet genoeg medestanders overtuigt ligt eruit en gaat niet mee de nieuwe wereld in. Maar wie is eigenlijk de leider van deze troep vrijheidstrijders? En wat doen we met de zwakkeren? Gaandeweg vallen steeds meer jongeren buiten de boot en botst het sprookje met de realiteit.

Resultaat

Deze voorstelling was een samenwerking tussen Tooneelgroep Oostpool en talentontwikkelaar De Nieuwe Oost: jong talent Jasper van Luijk tekende voor de choreografie. Ook was dit de start van de coming-of-age voorstelling in theaters buiten Huis Oostpool. Na Stadstheater Arnhem zijn volgend seizoen Apeldoorn en Deventer gastheer van dit bijzondere jongerenproject.

Tranenstick of dooie hond

Herneming acteurs in de klas-voorstelling
Jongerenvoorstelling 12 plus
Van 16 t/m 18 januari 2017 op het Rietveld Lyceum te Doetinchem

regie **Timothy de Gilde** | spel **Matthijs IJgosse** en **Laurens van Lottum**

Intenties

Steeds vaker is er de behoefte aan flexibele ontmoetingen met theater, gemakkelijk in te passen in een rooster en locatie. Speciaal voor de ‘eerste ontmoeting’ met theater maakte TgO de korte voorstelling *Tranenstick of dooie hond*.

Voorstelling

De twee acteurs Laurens en Matthijs overvallen een doodgewoon klaslokaal. Beiden hebben hun toneelschooldiploma op zak. Gewapend met een lijkist, Shakespeare’s *Hamlet* en Stanislavski’s *Lessen voor Acteurs* trachten ze de wetten van het toneelspel te doorgronden. Dit blijkt een stuk lastiger dan ze vermoedden. Ze komen er niet uit of je nu beter een tranenstick gebruikt om een huilende Ophelia te spelen, of een emotionele herinnering aan je dode hond.

Resultaat

Wat deze voorstelling bijzonder maakt is dat het een lezing, workshop en theatervoorstelling in één is. De kijkers weten echt niet wat hun overkomt als er in no time een klaslokaal tot theateruniversum wordt omgevormd. Tegelijkertijd krijgen ze ook stap voor stap de beginselen mee van wat theater is. Voor docenten dus praktisch – het is theorie en praktijk in één – en voor leerlingen plezierig – ze leren ‘spelenderwijs’.

Pretpark

Coproductie Toneelgroep Oostpool met Theater Sonnevance

Jongerenvoorstelling 12 tot 15 jaar

Herneming op 7, 12 en 13 september 2017 tijdens het Nederlands Theaterfestival in Theater De Krakeling te Amsterdam

Première op vrijdag 23 september 2016 bij het Stedelijk Lyceum Kottenpark te Enschede

tekst **Jibbe Willems** | regie **Timothy de Gilde** | dramaturgie **Flora Verbrugge** | spel **Judith Noyons, Serin Utlu, Yorick Zwart, Daniel Cornelissen** | vormgeving **Julian Maiwald** | muziekontwerp **Bart Rijnink**

Intenties

Regisseur Timothy de Gilde vroeg zich af: Wat gebeurt er als een jonge generatie opgroeit met de opvatting dat het leven een spel is, waarin je vrij rond kunt lopen en naar hartenlust missions, quests en zelfgekozen targets kunt halen? Hij vroeg Jibbe Willems een tekst te schrijven als antwoord op deze vraag en zich daarbij te laten inspireren door de film *Funny Games* van Michael Haneke.

Voorstelling

Vader en dochter hebben een weekendje verplichte quality-time in een bungalowpark in Oost-Nederland. Het is tijd om hun band te versterken en de problemen op school te bespreken. Dan wordt er aangeklopt. Een innemend jong stel staat voor de deur. Onvoorspelbaar en zonder reden verstoren ze het familieweekendje en laten een slagveld achter.

De #omdathetkan is de nieuwe religie geworden.

Pretpark is een theatervoorstelling over de ogenschijnlijk onbeperkte vrijheid die de wereld biedt en de vraag waar je een moreel kompas vandaan haalt in een maatschappij waarin ieder zijn eigen moraal bepaalt.

Resultaat

De tekst kreeg een eervolle vermelding op het Nederlands-Duitse Kaas&Kappes festival. Ook won *Pretpark* een Zilveren Krekel en werd geselecteerd voor het Nederlands Theaterfestival 2017.

Prijzen

Zilveren Krekel in de categorie ‘meest indrukwekkende jeugdtheaterproductie’. Juryrapport: *“Een ijzingwekkende, razendknap gemaakte en moreel uitdagende theaterthriller voor tieners, waarvan de thematiek nog lang na-ijlt.”*

Pers

“Pretpark is een gestileerde nachtmerrie over schuld en medeplichtigheid.” | Theaterkrant ★★★★★

“Een must see, deze ijzige meedogenloze voorstelling.”

|De Volkskrant ★★★★★

Club Oostpool

Interdisciplinair minifestival uitmondend in een dansfeest

Op 3 april 2017 in de Stadsschouwburg Amsterdam en

Op 18 november 2017 in de stadsschouwburg

Nijmegen

Intenties

Deze interdisciplinaire avonden bieden een podium aan jonge kunstenaars. Club Oostpool ging dit jaar op tour langs partnerschouwburgen. In het kader van de Oostpool Special was er een aflevering in Amsterdam en het Oostpool Weekend Nijmegen werd afgesloten met een Club Oostpool.

Inhoud/vorm

In een omgebouwde theaterzaal ontpopt zich een energiek en duister minifestival vol kunsten. Op diverse podia en in verstopte kamertjes hebben zich verscheidene artiesten uit de dans, muziek en het theater verzameld. In de darkroom zijn er 1-op-1 voordrachten van een acteur. Dichters brengen met hun woorden mensen in vervoering. Verschillende muzikale en theatrale acts komen voorbij. En tot slot laat de DJ iedereen dansen alsof er niemand kijkt.

Resultaat

De clubs zijn een geweldige aanvulling op de festivals die TgO aanbiedt. De schouwburg wordt letterlijk van een heel ander kant benaderd: als interactieve clubavond in plaats van gescheiden publieks- en speelruimtes. Achter de schermen is er ook een voordeel van deze Clubs buiten Arnhem: Het vergt extra inzet van TgO én de schouwburgen om alle ongebruikelijke plannen voor elkaar te krijgen. Dat stimuleert de samenwerking tussen beide partijen.

Hoge waardering voor schoolvoorstellingen

Inmiddels begint het bijna gewoonte te worden: de jeugdvoorstellingen van Toneelgroep Oostpool in coproductie met Theater Sonnevance zijn de afgelopen jaren winnaar van de Zilveren of Gouden Krekel, de belangrijkste jeugdtheaterprijs van Nederland. Dit jaar waren het de vierde én vijfde Krekel in vijf jaar tijd: *It's my mouth and I can say what I want to* (2017) en *Pretpark* (2017, speelde in 2016). Eerder wonnen *Hard Candy* (2013), *GTA5* (2015) en *Bromance* (2016, Gouden Krekel).

Deze professionele waardering is van groot belang, maar ook het daadwerkelijk bereiken van het jonge publiek is essentieel. Uit de metingen van CJP blijkt dat TgO samen met Sonnevance in 2017 de grootste afnemer van de CJP Cultuurkaart gelden was van alle BIS theater- en jeugdinstituten. Een prestatie waar TgO even trots op is als de bovengenoemde prijzen.

Oostpools jongerenregisseur Timothy de Gilde werd door het Nederlands Theater Festival uitgenodigd om de Staat van het Jeugdtheater uit te spreken. Prominenten uit het jeugdtheater krijgen hiermee de kans hun visie op het veld en discipline kenbaar te maken. Timothy de Gilde koos ervoor zijn ‘staat’ samen met een aantal jongeren voor te dragen. Hiermee legde hij de nadruk op het feit dat jeugdtheater niet over jongeren gaat, maar met en door jongeren mede vormgegeven wordt. Het kenmerkt de strategie op het vlak van educatie van TgO: we zoeken de jongeren op en maken ze deelgenoot van theater.

Contact met scholen

Jongerencoördinator Marti Arts en jongerenregisseur Timothy de Gilde hebben nauwe contacten met het onderwijs. Zo verkoopt de jongerencoördinator de voorstellingen zelf aan het voorgezet onderwijs in Oost-Nederland, waardoor er meerdere malen per jaar contact is en er doorlopende feedback is over de ontvangst van de voorstellingen op de scholen. Om de banden aan te halen en ook scholen te verleiden waar TgO nog niet speelt, werd op 28 september 2017 een ‘Date’ georganiseerd met het voortgezet onderwijs van Arnhem en omstreken. Gezamenlijk werd de trailer-voorstelling *Gender* bezocht en er volgde een maaltijd omlijst met muziek, poëzie en theatrale voordrachten door jongeren en professionals van TgO. Tijdens deze ontmoeting werd uitgewisseld met de genodigden, docenten en directies wat er speelt in het onderwijs en hoe zij de voorstellingen ervaren. De bijeenkomst werd op prijs gesteld en Jong Oostpool zal dit concept blijvend inzetten als kick-off van het schooljaar. In 2018 zal de ‘Date’ in Zwolle plaatsvinden i.s.m. met de Zwolse theaters.

Uit de feedback vanuit de scholen kwam naar voren dat sommige scholen behoefte hadden aan een nagesprek met de jonge toeschouwers. TgO heeft daarom in 2017 het ‘nagesprek op aanvraag’ ingevoerd, waar een paar scholen gebruik van hebben gemaakt. De trailer-voorstellingen lopen als een trein, maar nog lang niet alle Arnhemse scholen doen mee. Daarom is er besloten actiever Arnhemse scholen te benaderen. Daardoor is i.s.m. de opleiding Theaterdocent van ArtEZ een plan

ontwikkeld dat in 2018 rondom de voorstelling *Romeo en Julia* is uitgerold.

Overig aanbod educatie & participatie

Naast de voorstellingen had TgO dit jaar het volgende aanbod:

- o JOOST is de jongerenorganisatie van TgO. Leden betalen 10 euro en mogen vervolgens gratis naar alle TgO-voorstellingen in Huis Oostpool en krijgen extra activiteiten aangeboden. In 2017 kregen ze een aparte inleiding aangeboden bij Een Meeuw, was er een Club Joostpool, twee workshops, gezamenlijk bezoek aan Gender en een rondleiding achter de schermen. Ook regisseerde Timothy de Gilde ze in een performance bij de opening van de Sint Jansbeek voor de deur van Huis Oostpool en vroeg hij ze deel te nemen aan zijn Staat van het Jeugdtheater.

- o Bij elke voorstelling biedt TgO een educatief pakket aan voor scholen en schouwburgen. Hierin zitten een meet & greet met acteurs, een inleiding (evt. op school), inleidende film: alles op aanvraag beschikbaar. Om te voorkomen dat leerlingen en docenten willekeurig informatie bij elkaar googlen zet TgO al jaren bij elke voorstelling (ook die voor een algemeen publiek) een uitgewerkt ckv-verslag online. Dit heeft meerdere doelen: ten eerste is ‘ckv-verslag’ een veelgebruikte zoekterm en leidt het de jongeren snel tot de juiste informatie, ten tweede geldt het als lesbrieft voor docenten en tenslotte is het een aanlokkelijke manier om in de klas het gesprek aan te gaan.

- o De activiteiten in het kader van educatie en participatie zijn er niet alleen voor jongeren. De inleidende films zijn vast onderdeel van de reguliere inleidingen die in schouwburgen gegeven worden door de afdeling dramaturgie. Ze bieden een inkijkje in het maakproces, historische verdieping en/of verkenning van het thema van de voorstelling.

- o Het Stadstheater bood in samenwerking met TgO de Cursus Toneelkijken. Huisdramaturg Fanne Boland bezocht met de deelnemers drie voorstellingen, te weten Een Meeuw van TgO, Ivanov van Toneelschuur Producties en De Advocaat van Toneelgroep Maastricht. Vooraf werd er gezamenlijk gegeten in restaurant Mahler van Musis, vervolgens was er een uitgebreide inleiding op de voorstelling en een nagesprek.

- o Maar ook buiten het theater ontplooit TgO educatieve activiteiten: Marcus Azzini gaf een masterclass aan advocaten van sponsor Dirkzwager Advocaten en Notarissen. Timothy de Gilde gaf workshops aan musici van Het Gelders Orkest.

1.2.3 Talentontwikkeling

Bij Toneelgroep Oostpool is talentontwikkeling geïntegreerd in de algehele werking van het gezelschap. Zo is Jeroen De Man lid van het artistiek team en volgt daarbinnen een traject naar de grote zaal. Al zijn voorstellingen worden gecoproduceerd met Het Nationale Theater, een unieke samenwerking binnen de landelijke basis infrastructuur voor het theater. De samenwerking met regie-duo Jan Hulst en Kasper Tarenskeen beviel in 2015 zo goed dat er, samen met hun andere ‘huis’ Frascati Producties, een talentontwikkelingstraject uitgerold werd. Charli Chung is een nieuw gezicht bij TgO. Deze piepjonge maker krijgt ook de kans zich bij Frascati Producties en TgO te ontwikkelen. In 2017 startte zijn traject met regie-assistenties en het in Huis Oostpool monteren en tonen van zijn afstudeervoorstelling van de Toneelacademie Maastricht.

Artistiek directeur Marcus Azzini heeft talentontwikkeling als tweede natuur. Hij zit elk jaar in de selectiecommissie van de regieopleiding aan de AHK en is artistiek leider van het ITs Festival, het festival voor jong talent. Daarnaast biedt het Stadstheater hem een podium met ‘de keuze van Marcus’: vier gastvoorstellingen van jonge makers in de kleine zaal van het Stadstheater die anders de weg naar het Arnhemse publiek niet hadden kunnen vinden.

Ook de andere leden van het artistiek team zijn actief in het kunstvakonderwijs. Huisdramaturg Fanne Boland is docent dramaturgie op de Toneelschool in Arnhem aan ArtEZ, ontvangt elk jaar een klas Utrechtse studenten Theaterwetenschap tijdens de montage van een van de grote zaal voorstellingen en gaf een gastcollege bij Theaterwetenschap UvA. Timothy de Gilde was lid van de selectiecommissie van de theater docent opleiding van ArtEZ en was betrokken bij de lessenreeks aan de vooropleiding oost. Sarah Moeremans geeft tekstbehandeling aan de acteursopleiding van ArtEZ, zat in de selectie- en curriculum-commissie van dezelfde opleiding, gaf een masterclass bij Artesis Antwerpen en was artistiek mentor van Eline Arbo binnen de regeling voor jonge makers bij De Toneelschuur, en van Rebekka Nilsson bij de Regieopleiding van de AHK.

Als onderdeel van hun opleiding maken de derdejaars studenten van de acteursopleiding traditiegetrouw een voorstelling in Huis Oostpool. Voor hen is het een eerste kennismaking met het spelen van een compleet stuk voor publiek o.l.v. van een regisseur in een professionele omgeving. Dit jaar werd de derdejaars productie, getiteld *Normale Gewone Mensen*, geregisseerd door gastregisseur Olivier Diepenhorst.

In samenwerking met ArtEZ, Kunstbedrijf Arnhem, MBO Rijn IJssel, Gelderse Onderwijsgroep Quadraam en Arentheem College bood Toneelgroep Oostpool ook in 2017 de Vooropleiding Oost aan als voortraject de toneelschool. Het curriculum is gekoppeld aan het theaterseizoen van Toneelgroep Oostpool, Marcus Azzini nam deel aan de artistiek leiding van de opleiding en Timothy de Gilde was lid van de selectiecommissie.

Daarnaast bood Toneelgroep Oostpool verschillende stages aan. Er werd door 15 studenten stagegelopen bij het gezelschap. In 2017 was dat op de afdelingen marketing, JONG Oostpool, productie, regie/spel en dramaturgie.

Ondertussen in Casablanca

Coproductie Het Nationale Theater met Toneelgroep Oostpool
Vlakke vloervoorstelling
Van 10 januari t/m 25 februari 2017
Première op 14 januari 2017 in Theater aan het Spui te Den Haag

tekst en regie **Jeroen De Man** | dramaturgie **Remco van Rijn** | spel **Hans Dagelet, Jacqueline Blom, Anniek Pheifer, Khadija El Kharraz Alami, Bart Bijmens, Genelva Krind, Tarik Moree, Emmanuel Ohene Boafo** en **Anne Rietmeijer** | regie-assistentie **Ingmar van der Bie** | decor- en kostuumontwerp **Juul Dekker en Sarah Nixon** | geluidsontwerp **Roald van Oosten** | lichtontwerp **Jan Harm Wagner**

Intenties

Van 2017 t/m 2020 volgt Jeroen De Man een traject voor regietalent bij TgO en het Nationale Theater. Dit is zijn eerste voorstelling in dit kader.

Voorstelling

Een wereldberoemd acteursechtpaar wordt geïnterviewd over hun vak. Niet alleen zijn ze in het dagelijks leven getrouwd, ze speelden ook jarenlang talloze echtparen in toneelstukken. Tijdens het interview wisselen ze inkijkjes in acteertechniek af met smakelijke anekdotes uit hun rijke acteercarrière. Dit gesprek werd afgewisseld met taferelen van brandhaarden van over de hele wereld. Regisseur Jeroen De Man stelde hiermee het engagement in theater aan de kaak en toonde zijn liefde voor het toneel. De wereld brandt en wij spelen toneel!

Resultaat

De acteurs Jacqueline Blom, Hans Dagelet en Anniek Pheiffer kregen alle ruimte voor hun alom geroemde samenspel. De eerste twee werden genomineerd voor de belangrijkste Nederlandse toneelprijzen.

Prijzen

Jacqueline Blom - Theo d’or nominatie.
Juryrapport: *“Zoals Jacqueline Blom haar totale fysiek gebruikt om de rol van wereldberoemd actrice neer te zetten: daar gaat je hart sneller van kloppen. IJdelheid is haar vreemd. Alle aandacht richt ze op de verbeelding: een vorm van gestuurde, ingekapselde gekte.”*

Hans Dagelet - Louis d’or nominatie.
Juryrapport: *“Hans Dagelet excelleert in de rol van de ijdele grootheid Alfred Lohman. We volgen niet alleen de verwickelingen van het personage, maar even nauwgezet de fenomenale techniek waarmee dat personage wordt vertolkt. Tegelijkertijd is hij Dagelet zelf, bekend van theater, film en TV, die technische perfectie combineert met aanstekelijke, maar vileine charme.”*

Pers

“Een verrukkelijke mix van satire en aanklacht.” | *De Volkskrant* ★★★★★
“Hier en daar over de top, chaotisch en uit balans, maar dat hoort bij Jeroen De Man.”
| *NRC Handelsblad* ★★★★★
“Mooi dat Jeroen De Man de theatrale gekte van De Warme Winkel op een geoliede machinerie en gerenommeerde acteurs kan overdragen. Dagelet, Pheifer en Blom zijn hilarisch leuk.” | *Trouw* ★★★
“Hilarisch leuk... Jacqueline Blom en Hans Dagelet mogen helemaal losgaan, daartoe in interviewvorm aangespoord door een verrukkelijk over-the-top acterende Anniek Pheifer.” | *Theaterkrant* ★★★
“Een theatertrip waarin op hoog niveau wordt gespeeld.” | *Het Parool* ★★★★★
“Geestig, vaardig en goed gespeeld stuk over onze groeiende gewichtloosheid in het babbel-kontenlandje met de namaakbetrokkenheid van geklets in de media.”
| *The Post Online*

Normale Gewone Mensen

Coproductie Toneelgroep Oostpool en

ArtEZ Toneelschool

Vlakke vloervoorstelling

Van 30 mei t/m 3 juni 2017 in Huis Oostpool te Arnhem

Première op 31 mei 2017 in Huis Oostpool te Arnhem

tekst **Maxim Gorki** | bewerking **Olivier Diepenhorst** en alle artistiek betrokkenen | regie **Olivier Diepenhorst** | dramaturgie **Fanne Boland, Jasmijn van Wijnen** (stage) en **Matu Mol** (stage) | spel **Simon Boer, Merel Pauw, Steven Ivo, Booi Kluiving, Michael Muller, Annebel Overbeeke, Joep Paddenburg** en **Dalorim Wartes** | vormgevingsadvies **Wikke van Houwelingen** | kostuumontwerp **Femke van Neerven** | lichtontwerp **Wiel Coopmans**

Intenties

Ieder jaar maakt Toneelgroep Oostpool een voorstelling in samenwerking met derdejaars studenten van ArtEZ Toneelschool. Dit jaar koos gastregisseur Olivier Diepenhorst voor het stuk *Kleine Luiden* van Maxim Gorki uit 1902. 15 jaar eerder regisseerde Rob Ligthert hetzelfde stuk bij TgO.

Voorstelling

Normale Gewone Mensen speelt zich af in het huis van een doodgewoon Russisch gezin. Verschillende kamerhuurders en vrienden waaien aan, het leven moddert voort. Buiten het huis woedt de onrust van een wereld die aan de vooravond staat van revolutie en oorlog, binnen neemt het geweld van de eindeloze conversatie steeds verder toe. De toneelschoolklas speelde dit alles ogenschijnlijk uit de losse pols, met veel energie en diverse muziekinstrumenten, resulterend in een muzikale climax.

Resultaat

Niet Gorki, maar de klas stond centraal in deze aanstekelijke maar bittere komedie over dom-zijn versus moeilijk-doen.

Kinderen van Judas

Coproductie Toneelgroep Oostpool met
Het Nationale Theater
Vlakke vloervoorstelling
Van 10 oktober t/m 16 december 2017
Première op 14 oktober 2017 in Huis Oostpool te
Arnhem

regie **Jeroen De Man** | dramaturgie **Fanne Boland** en
Rosa van Kollem (stage) | spel **Judith van den Berg**,
Majd Mardo, **Lisa Schamlé**, **Betty Schuurman**, **Joris
Smit**, **Yves Vermeulen** en **Vincent van der Valk** |
scenografie en kostuums **Sarah Nixon** en **Juul Dekker**
| assistentie kostuum en decor **Saar Scheerlings** | kap
en grime **Thirza van Appeldoorn** (stage) | lichtont-
werp **Prem Scholte Albers** | componist **Roald van
Oosten**

Intenties

Voor zijn eerste première bij TgO (*Ondertussen in Casa-
blanca* werd in Den Haag geproduceerd) wilde Jeroen
De Man zijn jongensdroom werkelijkheid laten worden
en een voorstelling over vampiers maken.

Voorstelling

Het leven van een vampier gaat niet altijd over rozen.
Vampier Tristan zit al 70 jaar tegen een burn-out aan.
Hij kan het eeuwige leven niet meer aan. Zijn vampier-
vrienden willen hem weer op het juiste pad krijgen. Ze
beginnen met het naspelen van gewone mensen, van
Thuisbezorgd bezorger tot Nordic walker. Uiteindelijk
weet niemand nog waar normaal zijn begint en ‘fan-
tasy’ ophoudt.

Resultaat

Het werd een voorstelling als een bizarre trip: stijlen,
verhaallijnen en beelden buitelden over elkaar heen.
Via de wereld van de vampiers toonde Jeroen De Man
in feite een reflectie op het mens-zijn.

Pers

*“Een gedurfd, wonderlijk geheel van fantastische scenes
en komische episoden.”* | De Volkskrant ★★★★★

*“Het verhaal schiet van serieus naar absurd, van zalvend
naar subversief.”* | Theaterkrant ★★★★★

*“Met satanisch genoeg zet Jeroen De Man zijn mes-
scherp gevijlde hoektanden in een fenomeen dat meni-
geen rillingen bezorgt.”* | Den Haag Centraal ★★★★★
*“Ongecontroleerde chaos in een menselijke vampierswe-
reld.”* | Trouw ★★

“Surrealistische gekte.” | NRC Next ★★★

“De vampiers reflecteren wat af.” | Het Parool ★★★

1.2.4 Culturele diversiteit

TgO heeft op het vlak van culturele diversiteit in 2017 verschillende stappen gezet. Om te stimuleren dat mensen met een cultuurdiverse achtergrond onze voorstellingen bezoeken, in onze voorstellingen spelen en ook in onze organisaties aan het werk zijn, is er door de gezamenlijke BIS-gezelschappen en hun schouwburgen een cultuurcurator culturele diversiteit aangesteld, in de persoon van Gabbi Metsers.

TgO werkt hier actief aan mee. Er is een gesprek geweest met Gabbi Metsers, op bijeenkomsten van de BIS-theatergezelschappen is het onderwerp uitvoerig besproken en medewerkers van TgO hebben meegewerkt aan de door de cultuurcurator geïnitieerde scan culturele diversiteit. Doormiddel van deze scan wordt er een nulmeting gedaan van de stand van zaken van culturele diversiteit binnen de organisatie. De uitslagen hiervan zijn op het moment van dit schrijven nog niet bekend.

Culturele diversiteit is vast onderdeel geworden van de agenda van de Raad van Toezicht. Leidraad hierbij is de Code Culturele Diversiteit en de bijbehorende vier P's: programma, personeel, partners en publiek. Met de Raad van Toezicht is besproken hoe er vanuit de directie tegen het onderwerp wordt aangekeken. In de vorm van een interview met Marcus Azzini is deze visie uiteengezet. Dit interview is openbaar gemaakt via de website en is belangrijk onderdeel geworden van het debat binnen de BIS.

Intern verspreidt het onderwerp zich over steeds meer gebieden. Bijvoorbeeld op het vlak van casting, waarin een groter kleurbewustzijn is doorgedrongen. Ook op het vlak van jongerenvoorstellingen waar de per definitie diverse publiekssamenstelling (want de toeschouwers bezoeken de voorstellingen in klasverband) een groter bewustzijn afdwingt. Daarnaast op het gebied van vacatures voor nieuwe personeelsleden. Bovendien is de zoektocht naar toekomstig repertoire door de gesprekken over diversiteit deels in een ander daglicht komen te staan. Verder is het belang om eventueel deskundigheid van andere samenwerkingspartners op te zoeken urgenter geworden.

Parallel hieraan wordt er binnen het artistiek team kritisch gediscussieerd over wat culturele diversiteit is of kan betekenen. Een greep uit de vragen die hierbij aan bod komen: Is culturele diversiteit een kwestie van kleur en achternaam of ook een kwestie van sociaaleconomische positie, seksuele geaardheid, gender, leeftijd, opleidingsniveau, et cetera? Hoe maak je culturele diversiteit onderdeel van maakprocessen? Wat is het verschil tussen het vanzelfsprekend achten en het ontkennen van culturele diversiteit? In hoeverre is culturele diversiteit een thema van de voorstellingen?

TgO is ervan overtuigd dat beleid met betrekking tot culturele diversiteit start met een verscherpt bewustzijn. Bovenstaande stappen tonen aan dat we midden in dat bewustwordingsproces zitten. De volgende fase is het maken van een vertaalslag naar concrete vervolgstappen. Hierover zullen wij in het volgende jaarverslag rapporteren.

1.2.5 Gastvoorstellingen in Huis Oostpool

Doordat TgO de beschikking heeft over een repetitiegebouw met twee studio's is er meer ruimte ontstaan voor een gastprogrammering in Huis Oostpool, maar ook om Arnhemse gezelschappen bij TgO te laten werken. Als er repetitie- en/of zaalruimte beschikbaar is wordt die gratis ter beschikking gesteld om te repeteren, maar ook voor de montage, het spelen in try out en voor de première van voorstellingen. Althans, als het professionele Arnhemse makers of gezelschappen betreft die mede vanuit het Fonds voor de Podiumkunsten worden gefinancierd. TgO ondersteunt hen bovendien met marketing en vanuit de theatertechniek. Ook kan geput worden uit de decor- en kostuumopslag van het gezelschap. Dit beleid leidt er niet alleen toe dat talentvolle Arnhemse makers een plek krijgen om te werken. Het publiek krijgt zo ook een kans aan TgO verwante producties te zien. In 2017 heeft TgEcho tweemaal gebruik gemaakt van deze regeling. Navolgende voorstellingen waren in Huis Oostpool te gast:

o Barbaartje van Theater Sonnevanc: een jeugdvoorstelling voor kinderen vanaf vier jaar van TgO jongerenregisseur Timothy de Gilde bij samenwerkingspartner Theater Sonnevanc.

o Burgerlijke Schemering van tgEcho: een voorstelling van Arnhems gezelschap dat bij TgO repeteert en in première gaat.

o Crashtest lben: Ik zie spoken van Moeremans&Sons & NNT: herneming van een regie van TgO huisregisseur Sarah Moeremans.

o The Dreamers van Charli Chung: afstudeervoorstelling van de regieopleiding van de Toneelacademie Maastricht van Charli Chung, jonge talentvolle maker die bij TgO een traject is begonnen.

o Scheeps-Horeca van Frascati Producties: regie van duo Kasper Tarenskeen en Jan Hulst, makers uit een talentontwikkelingstraject bij Frascati en TgO.
o Buut, De Naderende Dood! van Frascati Producties i.s.m. TgO: regie van duo Kasper Tarenskeen en Jan Hulst, makers uit een talentontwikkelingstraject bij Frascati en TgO.

o Hotel Informatie van tgEcho: een voorstelling van Arnhems gezelschap dat bij TgO repeteert en in première gaat.

o Find me a boring stone van Theater Rotterdam: regie van oud-TgO regisseur Erik Whien.

1.3 Zakelijk jaarverslag

Naast artistiek inhoudelijke doelen streeft Toneelgroep Oostpool in de beleidsperiode 2017 t/m 2020 naar gemiddeld 55.000 bezoekers per jaar bij de (jongeren) voorstellingen waarbij driekwart van het publiek in Oost-Nederland wordt ontmoet.

1.3.1 Organisatie

In 2017 bestond de vaste formatie van TgO uit 24 medewerkers in 18,2 fte. Het gaat op vijf mensen na allemaal om contracten voor onbepaalde tijd. Op tijdelijke basis waren 90 mensen in dienst bij TgO in 14,4 voltijds banen. De gemiddelde duur van deze dienstverbanden bedroeg 8,5 week waarbij de duur varieerde van 1 dag tot 1,5 jaar. In hoofdzaak gaat het hier om acteurs, waarvan een groot aantal vaker voor TgO werkt. Daarnaast is er nog een honderdtal medewerkers die in opdracht van het gezelschap werkt en daarvoor een factuur zendt. Hier gaat het meestal om ontwerpers en schrijvers en theatertechnici. Niet zelden betreft het hier opdrachten voor enkele werkdagen. Ook waren er 20 vrijwilligers voor het gezelschap werkzaam in 2017, die gezamenlijk 1 fte invulden.

Alle medewerkers worden conform de Cao Toneel & Dans beloond. Voor ZZP-ers gelden de cao-salarissen als basis voor de berekening van hun honorarium, waarbij die wordt vermeerderd met percentages voor vakantiegeld, verzekeringen en pensioen.

Het ziekteverzuim over 2017 bedroeg 1,1 %. Vorig jaar was dit percentage 1,7 % en in 2015 4,8 % vanwege twee langdurig zieken.

Twee medewerkers van de vaste formatie hebben een niet-Westerse afkomst, waaronder artistiek directeur Marcus Azzini.

In 2017 is tweemaal door de directie met de medewerkers van de vaste formatie vergaderd. De medewerkers verkiezen collectief overleg met de directie boven een formele personeelsvertegenwoordiging. Naast afdelingsoverleg en productieoverleg waarin alle bij een productie betrokken disciplines bij elkaar komen, is er wekelijks een stafvergadering waarin de afdelingshoofden samenkomen met de directie. Marcus Azzini en Ruud van Meijel overleggen als respectievelijk artistiek en zakelijk directeur eveneens eenmaal per week.

In augustus was er een informele seizoensopening in Theater a/d Rijn met alle vaste en tijdelijke medewerkers van dat moment en de Raad van Toezicht. De vrijdag voor Kerst was er een gezamenlijke Kerstlunch in Huis Oostpool met alle medewerkers die toen voor het gezelschap aan de slag waren.

1.3.2 Publiek

In deze paragraaf wordt een toelichting gegeven bij het prestatieoverzicht zoals dat in de jaarrekening 2017 is opgenomen als paragraaf 3.5 Prestatieoverzicht 2017.

Reguliere voorstellingen

In 2017 werden 70.687 bezoekers ontvangen bij de voorstellingen en activiteiten van het gezelschap en die van derden in Huis Oostpool. In 2016 waren dit er 57.116. In 2017 werd derhalve een stijging gerealiseerd van 13.571 bezoekers. Begroot voor 2017 was 53.500 bezoekers. Ten opzichte van de begroting kwamen er in 2017 17.187 bezoekers meer.

Op de reguliere voorstellingen van TgO kwamen in 2017 49.637 bezoekers af. 11.812 meer dan in 2016 en 9.637 meer dan de begroting 2017. Gemiddeld per voorstelling zijn dat 165 bezoekers ten opzichte van 149 in 2016.

Deze reguliere voorstellingen bestaan uit zowel groot gemonteerde voorstellingen voor het lijsttoneel van schouwburgen als uit producties voor de kleine en middenzalen van schouwburg en theaters. Het gezelschap speelt veelvuldig in het eigen theater, Huis Oostpool, dat een vlakke vloertheater is van de midden categorie. TgO brengt beide type voorstellingen ook op (zomer)festivals, waaronder groot gemonteerde voorstellingen op locatie voor een groot publiek en relatief kleine voorstellingen voor een beperkte publiekscapaciteit, maar met een hoge uitvoeringsfrequentie.

In 2017 werden 24.003 bezoekers bij de groot gemonteerde voorstellingen ontvangen. Dat zijn er 10.493 meer. De stijging van het totale bezoek is dus voor het grootste deel toe te schrijven aan dit voorstellingstype. Bij de vlakke vloervoorstellingen voor de kleine en middenzalen werden 39.579 bezoekers ontvangen, 782 meer dan vorig jaar.

Schoolvoorstellingen

Het gezelschap maakt in coproductie met Theater Sonnevanc ook voorstellingen die op school spelen. Die werden in 2017 bezocht door 13.945 leerlingen, 537 minder dan in 2016. Begroot voor 2017 was 11.000. Per uitvoering zagen gemiddeld 60 leerlingen de voorstelling. In hoofdzaak wordt door TgO gespeeld op scholen in Oost-Nederland. Het gaat in 2017 om 75 scholen voor voorgezet onderwijs waarmee wordt samengewerkt, 5 meer dan in 2016. In Overijssel werden deze voorstellingen door 2.877 leerlingen gezien. In Gelderland waren dat er 8.907 waarvan 2.470 in de standplaats Arnhem.

Diverse activiteiten en gastvoorstellingen

5.085 mensen namen in 2017 deel aan diverse activiteiten die openbaar toegankelijk waren. Het gaat om openbare repetities en workshops, maar voornamelijk inleidingen en nagesprekken bij voorstellingen.

Er kwamen in 2017 2.020 mensen af op de gastvoorstellingen in Huis Oostpool van andere gezelschappen dan TgO zelf. Het jaar ervoor werden hierbij 540 bezoekers geteld.

Oost-Nederland

Van alle 63.582 bezoekers in 2017 aan reguliere en schoolvoorstellingen werden er 25.583 in Oost-Nederland geteld dat is, 40%. In 2016 waren dit er 24.914 en toen was dit 48% van het totale bezoek. Per saldo zijn er in 2017 669 bezoekers meer in Oost-Nederland naar voorstellingen van TgO komen kijken. Bij de reguliere voorstellingen steeg dit aantal echter van 11.184 in 2016 naar 13.799 in 2017, dat zijn 2.615 bezoekers meer. Bij de schoolvoorstellingen nam het Oost-Nederlandse bezoek juist af, van 13.729 in 2016 naar 11.784 in 2017. In Arnhem en de rest van Gelderland werden daarentegen meer scholieren geteld, maar in Overijssel daalde het aantal bezoeken met 3.091. Dit is toe te schrijven aan de grote serie uitvoeringen van de Acteurs in de klas-voorstelling *Tranenstick of Dooie Hond*, die vorig jaar nog in Overijssel op de scholen werd gespeeld en ook in 2018 weer wordt aangeboden aan het onderwijs.

De forse groei in het bezoek aan de voorstellingen van TgO heeft zich dus vooral buiten Oost-Nederland voorgedaan. Hier werden 37.999 bezoekers ontvangen, 10.606 meer dan in 2016. Het gezelschap was succesvol met *Angels in America* in de Stadsschouwburg Amsterdam, de grote zaalproductie *Een Meeuw* liep goed, bij *Crashtest Ibsen: Pijler van de Samenleving* op Oerol waren alle voorstellingen uitverkocht, ook *Paradijsvogel* trok op de Parade in Rotterdam, Den Haag en Amsterdam volle zalen en de coproductie met Het Nationale Theater *Ondertussen in Casablanca* was een hit in het circuit van vlakke vloerzalen.

Het doel om driekwart van het bezoek aan de voorstellingen van TgO in Oost-Nederland te realiseren, komt voorlopig niet in zicht door het overweldigende succes van de voorstellingen van het gezelschap in de rest van het land.

Jong publiek

Toneelgroep Oostpool streeft er naar jonge mensen in toneel te interesseren. Naar schatting is de helft van alle bezoekers van TgO jonger dan 25 jaar. Het gegeven dat TgO binnen de theatersector de meeste gebruikers van de CJP-Cultuurkaart telt bevestigt dit beeld. Ook een analyse op basis van de bezoekerscijfers aan de BIS-gezelschappen vanuit Publiek.NL laat zien dat TgO relatief veel jong publiek trekt bij de reguliere voorstellingen in de grote schouwburgen.

Zeker is dat van de 63.582 bezoekers in 2017, 22% jonger is dan 19 jaar. Dit percentage is gebaseerd op het aantal bezoekers aan de schoolgebonden voorstellingen. Ook bij de reguliere voorstellingen en diverse activiteiten heeft het publiek een relatief jong profiel. Dit laat zich verklaren door de inspanningen die het gezelschap zich getroost om onder de jongeren die de schoolgebonden voorstellingen bezoeken ook belangstelling voor de rest van het aanbod te wekken, middels bijvoorbeeld de jaarlijkse coming-of-age voorstelling, de edities van Club Oostpool en door ook te spelen op zomerfestivals. In Huis Oostpool zorgt de aanwezigheid van leden van het jongerenplatform JOOST en studenten van de theater-afdeling van het ROC Rijn IJssel

en van ArtEZ Hogeschool voor de Kunsten voor een prettige mix tussen jong en oud.

Social media en marketingbereik

In combinatie hiermee richt ook de marketing zich op een jong publiek en wordt veelvuldig ingezet op social media om deze doelgroep te gebruiken. Er is een nog altijd groeiend aantal volgers op de verschillende apps, waaronder 12.958 via Facebook. Het aantal unieke bezoeken aan de website van TgO is in 2017 gestegen met 4.125 tot 107.063. Het aantal (huis)vrienden van TgO naam met 10 af tot 2.606.

Het gezelschap is ook veelvuldig in de landelijke en regionale publiciteit. De totale waarde van alle kranten-artikelen en persrecensies bedroeg in 2017 €3.862.392 ex. BTW.

1.3.3 Prestaties

In deze subparagraaf wordt een toelichting gegeven op het aantal producties en het aantal uitvoeringen dat van deze producties is gegeven. Zie het prestatieoverzicht over 2017 zoals opgenomen in paragraaf 3.5

Producties

In 2017 werden 21 producties gerealiseerd, waarvan 9 nieuwe eigen producties en 6 nieuwe coproducties. Er waren ook 6 hernemingen, waarvan er 4 eigen producties en 2 coproducties waren. 5 producties waren groot gemonteerd met een capaciteit van meer dan 400 mensen per uitvoering. Alle overige 16 producties waren gericht op kleinere publieksgroepen en werden in vlakke vloertheaters, op scholen en op festivals gespeeld.

Ten opzichte van 2016 zijn er in 2017 6 producties meer gerealiseerd. Dit doordat producties als Club Oostpool, de jaarlijkse coming-of-age voorstelling met jongeren en ook de productie met de derdejaars toneelschoolstudenten van ArtEZ nu als volwaardige productie meetellen in de systematiek van het ministerie van OCW. De extra nieuwe coproductie komt voort uit de samenwerking rond Jeroen De Man met Het Nationale Theater, de 4 reprises van eigen producties vonden plaats in het kader van de Oostpool Special in Stadsschouwburg Amsterdam en de 2 reprises van coproducties betroffen de herneming van jongeren-voorstellingen in het kader van het Nederlands Theaterfestival.

Ten opzichte van de begroting zijn er in 2017 9 producties meer geproduceerd. De afwijkingen houden verband met wat ook hierboven ten opzichte van vorig jaar is aangegeven. In de normbegroting is geen rekening gehouden met reprises voor festivals die TgO met schouwburgen organiseert en is geen voorschot genomen op uitverkiezing van producties voor herneming op het Nederlands Theaterfestival.

Uitvoeringen

Van deze 21 producties werden in 2017 totaal 532 uitvoeringen gegeven, waarvan 300 reguliere voorstellingen en 232 schoolgebonden voorstellingen. Begroot was 225 reguliere en 180 schoolgebonden voorstellingen. Ten opzichte van vorig jaar zijn er 46 reguliere voorstellingen meer gespeeld, waarvan 26 meer in Oost-Nederland en 25 meer in de rest van het land. Het aantal schoolvoorstellingen nam af van 284 in 2016 naar 232 in 2017. Altijd nog 52 meer dan begroot. De daling ten opzichte van vorig jaar is te wijten aan aanzienlijk minder speelbeurten van de acteurs in de klasvoorstelling *Tranenstick of Dooie Hond*, die in 2016 nog 82 keer werd gespeeld tegen 8 uitvoeringen in 2017. Dit is overigens het gevolg van de zeer beperkte beschikbaarheid van de betrokken acteurs. In 2018 worden 4 nieuwe acteurs op deze productie ingewerkt, zodat totaal 6 acteurs beschikbaar zijn om deze voorstelling op afroep van de scholen te kunnen spelen.

Oost-Nederland

Van de 300 reguliere voorstellingen vonden er 78 in Arnhem plaats, 11 in de rest van Gelderland en 20 in Overijssel. In de rest van Nederland werd 191 keer gespeeld. Van de 232 schoolgebonden voorstellingen vonden 43 uitvoeringen plaats in Arnhem, 112 in de rest van Gelderland en 48 in Overijssel. In de rest van Nederland werden er 29 uitvoeringen gegeven.

Van alle 532 uitvoeringen werd 23% in Arnhem gespeeld, eveneens 23% in de rest van Gelderland, 13% in Overijssel en 41% in de rest van Nederland. 59% van alle uitvoeringen vindt derhalve in Oost-Nederland plaats, terwijl deze regio 40% van het totale aantal bezoekers trekt. Zie paragraaf 1.3.2 Publiek.

Gemiddeld gezien trekken de voorstellingen in Oost-Nederland minder publiek dan in de rest van het land, maar deze conclusie is onjuist vanwege het grote aandeel schoolvoorstellingen dat slechts 60 bezoekers per uitvoering kan herbergen en daarmee altijd vol zit. Het is onder meer een argument voor de investeringsplannen van TgO en Theater Sonnevance in een vrachtwagentrailer met een capaciteit van drie schoolklassen.

Diverse activiteiten en gastvoorstellingen

Naast de reguliere en schoolgebonden voorstellingen werden in 2017 ook 106 diverse activiteiten ontwikkeld, allen openbaar toegankelijk en met een educatief karakter. Dit aantal is vergelijkbaar met 2016 en 56 hoger dan begroot. In Huis Oostpool speelden 18 gastvoorstellingen in 2017, 7 meer dan in 2016.

1.3.4 Partners

Toneelgroep Oostpool staat midden in de samenleving. Dat komt niet alleen tot uitdrukking in de voorstellingen zelf, maar blijkt ook uit het grote aantal overheden, organisaties, bedrijven en personen waarmee op allerlei manieren en in een wisselende verbanden en intensiteit wordt gewerkt. Niet alleen worden jaarlijks vele professionals bij de productie van voorstellingen

betrokken, maar wordt ook met tientallen schouwburgen, theaters en festivals samengewerkt. Daarnaast zijn er allerlei toeleverende bedrijven bij Toneelgroep Oostpool betrokken; van de horeca in Huis Oostpool tot het vervoer van acteurs na de voorstelling.

Huis Oostpool

De belangrijkste partner voor Toneelgroep Oostpool is de Stichting Toneelhuis Arnhem. Deze stichting is eigenaar van Huis Oostpool en van het repetitiegebouw. Alle drie de bestuurders van de Stichting Toneelhuis Arnhem zijn ook toezichthouder bij Toneelgroep Oostpool. Er bestaat geen formeel zeggenschap tussen beide stichtingen. Wel maakt de Stichting Toneelhuis Arnhem gebruik van de administratieve infrastructuur van de toneelgroep en is er een rekeningcourantverhouding met elkaar. De Stichting Toneelhuis Arnhem stelt een eigen jaarrekening op.

Huis Oostpool is een rijksmonument. Het bestaat uit een theaterzaal met 220 zitplaatsen op een tribune, een foyer met bijbehorende faciliteiten, een kleine repetitiestudio, een kostuumatelier en kantoren. In het repetitiegebouw - om de hoek bij Huis Oostpool - zijn twee grote repetitielokalen, een kleine keuken en een berging. Daarnaast huurt het gezelschap van een derde partij aan de rand van de stad een pakhuis waar decors en kostuums worden opgeslagen en waar ook een werkplaats is voor hout- en metaalbewerking t.b.v. decors.

Van deze faciliteiten profiteert niet alleen Toneelgroep Oostpool zelf. In Arnhem gevestigde toneelgezelschappen die door het landelijke Fonds Podiumkunsten worden gesteund, kunnen gratis gebruik maken van de repetitieruimte van het gezelschap. Zie ook paragraaf 1.2.5 Gastvoorstellingen in Huis Oostpool.

Frascati Producties uit Amsterdam, TgEcho uit Arnhem en de organisatie van Theater Na de Brug in Arnhem waren de partners die met voorstellingen te gast waren in Huis Oostpool in 2017.

Coproducties

Opnieuw werkte TgO veelvuldig met anderen samen aan de productie van voorstellingen:

- o Binnen de vaste alliantie met Theater Sonnevance in Enschede werden twee trailervoorstellingen voor jongeren gecoproduceerd – *It's my mouth I can say what I want to* en *Gender* - die in hoofdzaak op scholen in Oost-Nederland werd gespeeld. Ook werden in gezamenlijkheid de voorstellingen *Pret-park* en *It's my mouth I can say what I want to* hernomen.
- o Het Nationale Theater en TgO werken tot en met 2020 samen in een talentontwikkelings-traject van Jeroen De Man. Hij maakte in 2017 in coproductie tussen beide gezelschappen de vlakke vloervoorstellingen: *Ondertussen in Casablanca* en *Kinderen van Judas*.
- o De voorstelling *Normale Gewone Mensen* werd gemaakt in nauwe samenwerking met de derdejaars studenten van de ArtEZ Toneelschool te Arnhem.

- o De locatievoorstelling *Crashtest Ibsen: Pijler van de Samenleving* die speelde op Oerol op Terschelling was een coproductie met het gezelschap Moe-remans&Sons.
- o De schouwburgen in Overijssel organiseerden gezamenlijk het festival 4Oost waarmee ze de aandacht bij het publiek wilden vestigen op (nieuw) Oost-Nederlands aanbod. TgO ontwikkelde op hun verzoek twee nieuwe festivalvoorstellingen *Allemaal Mensen #1&#2*.
- o Marcus Azzini regisseerde de voorstelling *Mens* van Wende Snijders.

Festivals

Oostpool programmeerde dit jaar een aantal keer in festivalvorm. Het voordeel is dat opvoeringen ge-clusterd kunnen worden en dat de betreffende plaats tijdelijk ‘overgenomen’ wordt door TgO. Dit biedt een publiek meer dan ‘alleen’ een voorstelling en genereert goede aanknopingspunten voor de marketing. Per plaats werd in overleg een op maat gemaakt programma en titel vastgesteld.

- o De week van Oostpool in Stadstheater Arnhem van 11 t/m 18 maart bestond uit try outs en de première van *Een Meeuw*; inleidingen; het volledige drieluik (*in*) *Koud Water, They are just Kids* en *On the Road*; nagesprekken met acteurs en regisseurs; de start van de Cursus Toneelkijken door huisdramaturg Fanne Boland; een Oostpool Store; een foto-expositie en een eindfeest.
- o De Oostpool Special in de Stadsschouwburg Amsterdam vond plaats van 31 maart t/m 8 april. Op het programma stond een kickstart-kennismaking met het artistiek team van TgO; de herneming van *Angels in America*; de marathonvoorstelling van het drieluik (*in*) *Koud Water, They are just Kids* en *On the Road*; de voorstelling *Een Meeuw*; de herneming *Bromance*; een masterclass voor jonge acteurs door Marcus Azzini; nagesprekken met acteurs en regisseurs; theatrale lezing van de vertaling van het Duitse toneelstuk *Small Town Boy* van Falk Richter; Club Oostpool en een Focus avond over *Angels*-schrijver Tony Kushner.
- o Het Oostpool Weekend in Nijmegen speelde zich af in LUX en de Stadsschouwburg op 17 en 18 november. Het weekend bestond uit de voorstelling *The Intelligent Homosexual’s Guide to Capitalism and Socialism with a Key to the Scriptures* of *iHo*; de voorstelling *Kinderen van Judas*; de trailervoorstelling *Gender* (12+); nagesprek met COC Nijmegen na *Gender*; een Oostpool Store; inleiding *iHo*; making of *Kinderen van Judas* en een editie van Club Oostpool.

Alliantie Lauwersgracht

Begin januari 2016 werd een intentieverklaring getekend voor onderzoek naar verdergaande samenwerking tussen Stadstheater Arnhem en de in Arnhem gevestigde BIS-gezelschappen Introdans, Het Gelders Orkest en Toneelgroep Oostpool. Binnen deze ‘Alliantie Lauwersgracht’ wordt onderzocht op welke wijze deze in-

stellingen meer en beter kunnen samenwerken rond de productie en presentatie van podiumkunsten en of het haalbaar is Introdans en TgO te huisvesten in een uitbreiding van het te renoveren Stadstheater. Dit samenwonen kan de samenwerking tussen deze organisaties op allerlei niveaus stimuleren en het begrip ‘stadstheater’ laden. Mede in het kader van de Oost-Nederlandse ‘Proeftuin podiumkunsten en regionale programmering: Arnhem’ worden binnen deze alliantie ook andere vormen van samenwerking onderzocht. Deze proeftuin is opgezet met het oog op de herstructurering van de Basis Infrastructuur (BIS) van de kunsten in ons land en de financiering daarvan.

In 2017 zijn er is wisselende verbanden gesprekken gevoerd tussen directie en medewerkers van de in de Alliantie participerende partners over onderwerpen als huisvesting, marketing en educatie. Hierin is onderzocht op welke terreinen kan worden samengewerkt, hoe daaraan invulling kan worden gegeven en wat het resultaat ervan kan zijn. In 2018 krijgen die gesprekken een vervolg. Ook hebben de Raden van Toezicht van de partners meermaals bij elkaar gezeten om over de voortgang en aanpak te spreken en om de samenwerking te formaliseren in de vorm van een Stichting Alliantie Lauwersgracht. De statuten voor deze stichting passeren binnenkort. Ook de Stuurgroep Alliantie Lauwersgracht, waarin naast de directeuren van de partners ook de wethouder van de gemeente Arnhem en de provincie Gelderland zitting hebben, is in 2017 tweemaal bij elkaar gekomen. De beide overheden bekostigen de inzet van de regisseur die de samenwerking tussen de partners aanjaagt en uitdraagt. Ook zijn de gemeente en de provincie belanghebbend in de eventuele ontwikkeling rondom de renovatie van het Stadstheater en eventuele huisvesting van Introdans en TgO bij deze schouwburg. Met de komst van de nieuwe directeur bij Musis en Stadstheater Arnhem is er een nieuw fase in de samenwerking gekomen en wordt er met extra urgentie ingezet op het belang van het gebouw en de rol daarvan in de samenwerking, zodat een nieuw stadsbestuur na de gemeenteraadsverkiezing meteen kan worden meegenomen in de plannen hieromtrent. Voor TgO mag het hele proces wel vlotter verlopen. Het vergt tijd om iedereen mee te krijgen, maar de voordelen zijn evident. Daarnaast vraagt het tijdelijke repetitiegebouw van het gezelschap een structurele oplossing op niet al te lange termijn.

Naast publieksinkomsten werd de werking van TgO in hoofdzaak mogelijk gemaakt door het ministerie van OCW, de provincies Overijssel en Gelderland en de gemeente Arnhem. Dirkzwager advocaten & notarissen, VGZ en AkzoNobel zijn vaste samenwerkingspartners vanuit het bedrijfsleven. Zij hechten aan de vestiging in Arnhem van topinstellingen op het gebied van de kunsten en steunen daarom ook Introdans en Het Gelders Orkest.

1.3.5 Ondernemerschap

Opnieuw namen de eigen inkomsten van Toneelgroep Oostpool sterk toe. Met €1.294.750 in 2017 zijn de totale eigen inkomsten €304.509 hoger dan in 2016. De publieksinkomsten stegen ten opzichte van het voorgaande jaar met €126.390 naar €875.751. Ook de vergoedingen van coproducenten stegen fors van €143.054 in 2016 naar €314.232 in 2017. De inkomsten uit sponsorwerving bleven met €44.000 min of meer gelijk aan vorig jaar. De indirecte inkomsten namen met €12.386 toe tot €55.991.

	2017	2016	2015	2014	2013
eigen inkomsten in € *1	1.287.750	980.316	1.203.048	996.684	856.314

*genoemde bedragen zijn exclusief verstrekte vrijkaarten.

Ondernemerschap wordt in de sector beoordeeld aan de hand van de verhouding eigen inkomsten ten opzicht van de ontvangen overheidssubsidies. De norm is 23,5%. In 2017 werd 40,5% aan eigen inkomsten behaald. Over de periode 2013 t/m 2016 realiseerde TgO een gemiddeld cijfer van 33,1%. Voor 2017 t/m 2020 wordt naar gemiddeld 35% gestreefd.

	2017	2016	2015	2014	2013
% eigen inkomsten	40,5	31,4	39,1	33,1	28,8

1.3.6 Financiën

In deze paragraaf wordt een toelichting gegeven op de financiële resultaten en stand van zaken ultimo 2017, zoals weergegeven in hoofdstuk 3. Enkelvoudige jaarrekening 2016.

De in de jaarrekening vermelde begroting is de normbegroting voor 2017 en 2018, zoals opgenomen in het beleidsplan 2017 t/m 2020. Ten opzichte van deze normbegroting wijken de werkelijke cijfers soms sterk af, waardoor het lijkt alsof de inkomsten en uitgaven niet in de hand zijn. Het gezelschap werkt met een jaarbudget dat is toegespitst op wat daadwerkelijk allemaal wordt ondernomen. De grote afwijkingen in prestaties en publieksopkomst in 2017 ten opzichte van dat wat was begroot verklaart voor een belangrijk deel ook de verschillen. Ook de subsidies wijken jaarlijks flink af vanwege het al dan niet toevoegen van zogenaamde arbeidsvoorwaardenmiddelen door het ministerie van OCW en de ophoging van de subsidies door alle betrokken overheden met een indexering voor loon- en prijsstijgingen.

Baten

De totale baten uit opbrengsten en subsidies bedroeg over het afgelopen jaar €4.470.444. Dat is €295.444 hoger dan de €4.175.000 die in de normbegroting was opgenomen en zelfs €358.332 meer dan vorig jaar, toen in totaal €4.112.112 aan baten werden ontvangen.

De totale eigen inkomsten waren in 2017 €1.294.750. Dat is €223.750 meer dan de normbegroting en €304.509 meer dan in 2016. Dit komt omdat de publieksinkomsten met €875.751 tot recordhoogte stegen en €175.751 hoger uitpakten dan de normbegroting en €126.390 meer bedroegen dan in 2016.

De sponsorinkomsten bedroegen in 2017 €44.000. Er was hiervoor €50.000 begroot en in 2016 bedroegen ze €42.500.

De vergoedingen van coproducenten namen in 2017 met €171.178 toe ten opzichte van 2016, maar waren met €314.232 min of meer gelijk aan het begrote bedrag van €283.500.

De indirecte opbrengsten bestaan voor het grootste deel uit inkomsten uit detachering van medewerkers. In 2017 werd €55.991 aan indirecte opbrengsten genoteerd. Dat is €12.386 meer dan in 2016 en €18.491 hoger dan de normbegroting.

De totale subsidies en bijdragen kwamen over 2017 uit op €3.174.444. Dat is €92.994 hoger dan de normbegroting en €54.573 meer dan in 2016. De incidentele subsidies beperkten zich tot €1.250 i.p.v. de €22.500 die in de normbegroting is opgenomen.

Lasten

De totale lasten kwamen in 2017 uit op €4.512.868 tegen €4.015.487 in 2016 en €4.175.000 volgens de normbegroting. Respectievelijk €497.381 en €337.868.

De beheerlasten bedroegen €818.452 en zijn €81.548 lager dan de normbegroting en €71.247 lager dan in 2016. Alhoewel over de hele linie deze lasten lager uitpakken zijn vooral de personeelslasten lager en de kosten van de huisvesting. Die laatste kosten als gevolg van een verlaging van de huur van Huis Oostpool.

De activiteitenlasten waren met €3.694.416 fors hoger dan in 2016. Toen bedroegen deze lasten nog €3.125.788 totaal. De normbegroting is €3.275.000 hoog. De gestegen kosten hebben rechtstreeks verband de toename in het aantal producties: 6 meer dan in 2016 en 9 meer dan de normbegroting. Ook werden bijna 50 uitvoeringen meer van de reguliere voorstellingen gegeven. Weliswaar werden ook zo’n aantal uitvoeringen van de schoolvoorstellingen minder gespeeld, maar die zijn een stuk minder kostbaar per speelbeurt. Zowel de materiële als personele activiteitenlasten pakten hoger uit. Vooral de kosten van tijdelijk bij TgO betrokken medewerkers zijn hoger dan in 2016, namelijk €331.420. Ook de organisatiekosten zijn met €445.764 een stuk hoger dan vorig jaar toen hieraan €246.369 werd uitgegeven. Het heeft te maken het grotere aantal coproducties in 2017.

Resultaat

Het ‘saldo uit gewone bedrijfsvoering’ over 2017 is €42.424 negatief. In 2016 werd een resultaat genoteerd van €96.625 positief. Het saldo van rentebaten en -lasten maakt dat het uiteindelijke exploitatieresultaat op €44.565 negatief uitkomt. Dat is 1% van de totale exploitatie.

2017 was een uitermate succesvol jaar met een fors

hogere output van producties en voorstellingen, een flink gestegen publieksopkomst en een aanzienlijke stijging van de inkomsten. Het is jammer dat met een - weliswaar overzichtelijk - tekort wordt afgesloten, temeer daar dit is veroorzaakt door een telfout bij het samenstellen van het jaarbudget. De hiermee verband houdende uitgaven zouden niet zijn gedaan als deze fout niet was gemaakt of tijdig ontdekt. Inmiddels zijn maatregelen getroffen om dit in de toekomst te voorkomen. De gemaakte kosten zijn incidenteel en daarmee ook het tekort.

Totale eigen vermogen

Het bovengenoemde exploitatiesaldo wordt gedekt vanuit de algemene reserve en het bestemmingsfonds subsidiegevers. Het totale eigen vermogen neemt zo af van €198.449 ultimo 2016 tot €153.934 eind 2017.

Solvabiliteit

In 2016 bedroeg het solvabiliteitspercentage (eigen vermogen/totaal vermogen*100%) 30%. Door de afname van het eigen vermogen komt het in 2017 uit op 25%. Het ministerie van OCW hanteert 10% als een kritische grens voor culturele instellingen.

Liquiditeit

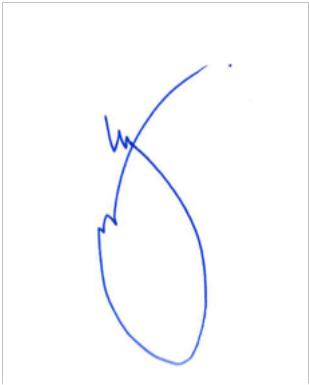
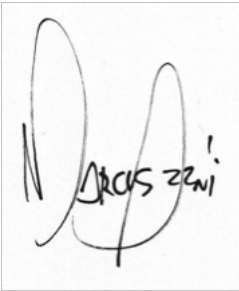
De liquiditeit wordt beoordeeld aan de hand van de current ratio (vlottende activa / kort vreemd vermogen). Het ministerie van OCW houdt 1,3 als kritische grens aan. De ratio bedraagt over 2017 1,15. Eind 2016 was het kencijfer 1,2. Het gaat hier om een momentopname. Twee weken na de balansdatum staat er al weer een kwart van de rijkssubsidie voor het nieuwe jaar op de bankrekening van het gezelschap. TgO heeft dan ook geen liquiditeitsproblemen ervaren in 2017. Het eigen vermogen waarover het gezelschap beschikt is hiervoor een belangrijke verklaring, net als de regelmatige bevoorschotting van de subsidies door de overheden en een constante monitoring van de liquiditeit gedurende het jaar.

Arnhem, 20 maart 2018

Bestuur Stichting Toneelgroep Oostpool

Marcus Azzini, Ruud van Meijel,

artistiek directeur zakelijk directeur

2. Verslag van de Raad van Toezicht

Als Raad van Toezicht zien wij toe op de besturing van de organisatie en staan wij het bestuur met raad en daad ter zijde. Wij hebben ook nadrukkelijk een netwerkfunctie richting stakeholders en wij zijn de formele werkgever van het bestuur. Onze raad bestaat uit vijf leden en kent een rooster van aftreden dat hieronder is weergegeven. Aangegeven is wanneer bij herbenoeming de termijn eindigt. In overeenstemming met de governance code cultuur houdt de Raad van Toezicht een zittingsduur aan voor zijn leden van tweemaal vier jaar. De datum 1 juli is gekozen met het oog op een zekere flexibiliteit. In principe blijft een vertrekkend lid van de raad aan tot zijn of haar opvolger is gevonden.

NAAM	FUNCTIE	WOONPLAATS	GEBOREN	1E BENOEMING	1E TERMIJN	2E TERMIJN
Karen Verkerk	voorzitter	Arnhem	1965	1 januari 2017	1 juli 2021	1 juli 2025
Jacqueline Cramer	secretaris	Amsterdam	1951	1 januari 2011	1 juli 2015	1 juli 2019
Rinse de Jong	penningmeester	Amsterdam	1948	1 januari 2010	1 juli 2013	1 juli 2017
Janine Brogt	lid	Haarlem	1947	1 januari 2010	1 juli 2014	1 juli 2018
Rinske van Heiningen	lid	Enschede	1970	1 oktober 2017	1 juli 2022	1 juli 2026
Elze Meijering	penningmeester	Arnhem	1957	1 januari 2018	1 juli 2022	1 juli 2026

Door het vertrek van Boy Sluyter is gedurende 2017 gezocht naar een opvolger met een vergelijkbaar marketing- en communicatieprofiel. Wij zijn blij met Rinske van Heiningen, woonachtig te Enschede, iemand te hebben gevonden die niet alleen deze kennis meebrengt, maar ook een netwerk in de provincie Overijssel, iets waar ook al langer behoefte aan bestond. Rinske is met ingang van 27 november 2017 benoemd. Ook is gezocht naar een nieuw lid met een financiële achtergrond om de rol van penningmeester over te kunnen nemen van Rinse de Jong, wiens termijn in de zomer 2017 afliep. Wij hebben Elze Meijering bereid gevonden om met ingang van 1 januari 2018 deze taak op zich te nemen. Elze woont in Arnhem en dat draagt weer bij aan onze lokale verankering.

Wij vergaderen normaliter vijfmaal per jaar op basis van een jaaragenda. Op deze manier borgen we dat alle te bespreken onderwerpen aan de orde komen en ook duidelijk is welke informatie, wanneer door het bestuur aan de Raad van Toezicht beschikbaar moet worden gesteld. Daarnaast zijn wij zoveel mogelijk aanwezig bij premières en bij andere bijeenkomsten van het gezelschap. Ook komt het voor dat in de vergaderingen van de Raad van Toezicht afdelingshoofden en/of medewerkers gevraagd worden presentaties te verzorgen. In voorkomende gevallen leggen leden van de Raad van Toezicht en de zakelijk directeur gezamenlijk bezoeken af aan stakeholders, zoals overheden.

Naast de statuten is er een reglement voor de Raad van Toezicht, waarin verantwoordelijkheden en bevoegdheden nader zijn benoemd. Wij hanteren de

Governance Code Cultuur en passen de negen principes van goed bestuur toe. Eenmaal per jaar wordt de code besproken en bekeken in hoeverre het bestuursmodel nog voldoet.

Gedurende 2017 is veel aandacht besteed aan het in de loop van 2016 ontstane bestuurlijke initiatief dat als doel heeft de versterking van de positie van Arnhem als culturele hoofdstad van Oost-Nederland. Wij doelen hier op het onderzoek naar een mogelijke bestuurlijke samenwerking tussen de topinstellingen binnen de Arnhemse culturele infrastructuur, bestaande uit het Stadstheater en Muis Sacrum als podia aan de ene kant en de producerende instellingen in de vorm van Het Gelders Orkest, Introdans en Toneelgroep Oostpool aan de andere kant. Dit is een beweging die, mits goed voorbereid en vormgegeven, naast de primaire bovengenoemde doelstelling, ook heel zinvol is voor de betrokken organisaties zelf omdat het een versterking betekent van elkaars primaire functies waarbij ook de nodige logistieke en financiële synergiën zijn te behalen. Dit initiatief, Alliantie Lauwersgracht geheten, is besproken in vele bijeenkomsten tussen de direct betrokken directies, de raden van toezicht, de lokale en provinciale politiek en in combinaties daarvan. In onze visie gaat het allemaal veel te langzaam. Er zijn duidelijke voordelen te behalen in velerlei opzicht, maar er zijn onduidelijke bezwaren waarom dat niet zou kunnen. Zoals we ook vorig jaar al schreven: Als Raad van Toezicht steunen we dit initiatief. Wij zien zeker kansen en vinden vooralsnog dat de bedreigingen beperkt en beheersbaar zijn. Wij blijven daarom actief zoeken naar mogelijkheden om het initiatief of althans de voor

Toneelgroep Oostpool interessante onderdelen daarvan te realiseren.

Gesproken is ook over het standpunt van de TgO inzake culturele diversiteit. Dit is een belangrijk onderwerp, ook al omdat het niet eenvoudig blijkt om de nagestreefde en gewenste diversiteit in ons theater en in onze bezoekersprofielen te realiseren. Het standpunt is in de vorm van een interview met artistiek bestuurder Marcus Azzini op de website geplaatst. Naar onze mening past deze visie uitstekend in de zoektocht van het gezelschap naar “Hoe nu mens te zijn?”. In het bestuurs-verslag wordt in paragraaf 1.2.4 beschreven welke stappen er zijn gezet om tot beleidsontwikkeling rond dit onderwerp te komen en wat hiervan inmiddels in gang is gezet.

Evaluatie eigen functioneren

Gedurende de zomer van 2017 hebben we aan de hand van een vooraf individueel ingevulde vragenlijst ons eigen functioneren geëvalueerd. De uitkomsten zijn besproken in de vergadering van eind augustus 2017. Het beeld dat uit de evaluatie komt is over het algemeen positief, zij het dat er een aantal aandachtspunten is genoemd zoals het opnieuw vaststellen van het profiel van de raad en van de onderlinge verdeling van de aandachtsgebieden, meer aandacht voor diversiteit (leeftijd en achtergrond), voor lokale binding en voor onderdelen van de interne organisatie (commercie en de IT-omgeving, waaronder beveiliging en voldoen aan eisen voor bescherming persoonsgebonden data). Er is eind 2017 een nieuw profiel van de raad voorgelegd dat in de vergadering van 27 november 2017 vastgesteld. De gewenste invulling van de vacatures kon aan de hand van de genoemde wensen (diversiteit in leeftijd, achtergrond, netwerk) al voor het einde van 2017 worden gerealiseerd.

In 2018 laat de Raad van Toezicht zich middels een aantal bijeenkomsten met directie en medewerkers informeren over onderwerpen aangaande de interne organisatie zoals marketing, IT, Arbo en veiligheid en de Algemene Verordening Gegevens (bescherming persoonsgegevens).

Inhoud

Onze vergaderagenda kent een aantal vaste onderwerpen, die worden voorbereid door het bestuur. Het bestuurslid dat is belast met de artistieke leiding licht de plannen, realisatie en evaluatie toe van de diverse producties. De keuze van het soort productie (grote zaal, kleine zaal, educatief) wordt steeds afgeleid van het beleidsplan voor de vigerende periode van vier jaar. Voor dit verslag is dat het beleidsplan 2017 t/m 2020 dat in 2016 door de subsidiegever is geaccepteerd. In het beleidsplan zijn onderbouwde keuzes gemaakt ten aanzien van grote en kleine zaal producties, educatief en jeugdtheater, aantallen voorstellingen en aantallen bezoekers. Dit leidt dan tot een meerjarige normbegroting die steeds als basis dient voor de geprognosticeerde en werkelijk behaalde resultaten. De invulling

van de productie, de regisseur, de spelers, vormgeving en dergelijke is de verantwoordelijkheid van de artistieke leiding van Toneelgroep Oostpool. Als Raad van Toezicht nemen wij kennis van de plannen en van de realisatie, maar bemoeien wij ons niet met de artistieke keuzes. Wij krijgen tweemaal per jaar financiële kwantitatieve rapportages van de individuele producties en bespreken de werkelijke scores in vergelijking met de normbegroting en productieplan, mede aan de hand van publiciteit en eigen ervaringen.

Ten aanzien van de activiteiten van de organisatie in zijn geheel, spreken wij intensief over de financiële situatie, keuren het jaarlijkse werkbudget goed, bespreken de feitelijke realisatie in vergelijking met dit budget en de normbegroting zoals die ten grondslag ligt aan de subsidietoezeggingen en stellen, na kennisneming van de rapportering van de externe accountant, de jaarrekening en het jaarverslag vast. Ook nemen we kennis van eventuele feedback van belangrijke stakeholders, zoals de subsidiegevers en de Raad voor Cultuur.

Het is onze taak om er op toe te zien dat de kernactiviteiten van het gezelschap zonder gevaar voor continuïteit kunnen worden uitgevoerd. Dankzij een voorzichtig beleid in het verleden kan het negatieve resultaat over 2017 zonder problemen worden opgevangen. De solvabiliteit bedraagt, na verwerking van het negatieve resultaat, nog altijd 25%. De begroting voor 2018 laat een nihil uitkomst zien, waarbij de beheerskosten bijna op het verlaagde niveau van 2017 konden worden gehandhaafd en de lasten voor de toneelactiviteiten in lijn zijn gebracht met de geschatte inkomsten. Gezien het sterke begin van 2018 heeft de artistieke kwaliteit er niet onder geleden. Er zijn maatregelen getroffen die een herhaling van de miscalculatie en de daaruit voortvloeiende externe verplichtingen moeten voorkomen.

Het jaar 2017 was succesvol voor het gezelschap en laat wederom een stijging zien van de bezoekersaantallen, zowel ten opzichte van 2016 als ten opzichte van het beleidsplan. In het bestuursverslag wordt daar verder over gerapporteerd. De stijging is mede het gevolg van het feit dat er meer voorstellingen zijn geproduceerd en uitgevoerd dan in 2016 en dan oorspronkelijk begroot. Dit geldt zowel voor eigen producties als coproducties. De financiële uitkomsten laten evenwel zien dat er in tegenstelling tot de laatste jaren, over 2017 een negatief resultaat is behaald van €44.000. Dit is het gevolg van een miscalculatie in de opbouw van het budget over 2017, waardoor verplichtingen zijn aangegaan, die anders niet zouden zijn aangegaan. Het negatieve resultaat is dus niet het gevolg van structurele ontwikkelingen. Omdat het negatieve resultaat bijna gelijk is aan de afschrijvingen, is het effect op de kaspositie gering. De investeringen in vaste activa bedroegen ruim €26.000 en de investeringen in voorraden (voorbereidingskosten nieuwe voorstellingen) bijna €180.000, een stijging van €62.000 ten opzichte van 2016. Dit is de voornaamste verklaring

van de daling van de liquiditeit. In lijn met de adviezen van de Raad voor Cultuur bij de subsidieaanvragen voor de basisinfrastructuur is Toneelgroep Oostpool meer voorstellingen gaan ontwikkelen voor de grote zaal. Gedurende het eerste kalenderjaar van de nieuwe planperiode (2017) zijn *Een Meeuw*, *Crashtest Ibsen: Pijler van de Samenleving*, *The Intelligent Homosexual's Guide to Capitalism and Socialism with a Key to the Scriptures* of *iHo* uitgevoerd en is begonnen met de voorbereiding van *Robin Hood*, welke begin maart 2018 in première is gegaan. Daarnaast is *Angels in America* uit het seizoen 2015-2016 in april 2017 in de grote zaal hernomen en werden diverse vlakke vloervoorstellingen enkele malen in grote zalen opgevoerd.

Twee leden van onze raad hebben de jaarlijkse evaluatiegesprekken met de beide bestuurders gevoerd. Hierbij wordt gesproken over de aansturing van de organisatie, de uitkomst van de halfjaarlijkse personeelsbijeenkomsten (er is geen ondernemingsraad of medezeggenschaps-orgaan), ziekteverzuim en eventuele oorzaken, de follow-up van afspraken, de ontwikkelingsmogelijkheden en de beloning.

Jaarverslag en jaarrekening 2017

Zoals elk jaar heeft onze penningmeester het afsluiten- de gesprek met de externe accountant bijgewoond en kunnen constateren dat er geen grote aandachtspunten zijn die opvolging behoeven en dat er geen onverwerkte controleverschillen zijn. Dit stemt tot tevredenheid.

Wij hebben kennisgenomen van het jaarverslag van het bestuur en van de door hen opgestelde jaarrekening over 2017, die sluit met een negatief exploitatieresultaat van ruim €44.000 en van de goedkeurende verklaring van onze externe accountants Kamphuis en Berghuizen. Wij hebben de jaarrekening ongewijzigd vastgesteld.

Wij danken het bestuur, de vaste en freelancemedewerkers en andere betrokkenen bij Toneelgroep Oostpool voor hun bijdragen en inspanningen in 2017 en wij wensen hen voor 2018 veel succes en werkplezier.

Arnhem, 20 maart 2018

Raad van Toezicht Stichting Toneelgroep Oostpool

Karen Verkerk, voorzitter
Jacqueline Cramer, secretaris
Elze Meijering, penningmeester
Janine Brogt
Rinske van Heiningen

3.1 JAARREKENING 2017

3.1 Balans per 31 december 2017 (na resultaatverdeling)

ACTIVA			31-dec-17		31-dec-16
I	Immateriële vaste activa		-		-
II	Materiële vaste activa		85.391		100.715
	- Inventaris en inrichting	18.733		31.727	
	- Andere vaste bedrijfsmiddelen	66.658		68.988	
III	Financiële vaste activa		-		-
Totale Vaste Activa			85.391		100.715
I	Voorraden		180.332		119.637
	- Onderhanden activiteiten	179.782		117.526	
	- Overige voorraden	550		2.111	
II	Vorderingen		215.500		210.379
	- Debiteuren	40.763		102.368	
	- Rek. Courant St. Toneelhuis Arnhem	60.778		-	
	- Rek. Courant CNA-CEA	-		14.026	
	- Belastingen	44.377		40.590	
	- Overlopende activa	66.682		53.195	
	- Overige vorderingen	2.900		200	
III	Liquide middelen		142.032		232.490
Totale Vlottende Activa			537.864		562.506
TOTALE ACTIVA			623.255		663.221

PASSIVA			31-dec-17		31-dec-16
I	Algemene reserve		79.502		92.421
	- Stichtingskapitaal	4		4	
	- Reserve	79.498		92.417	
II	Bestemmingsfonds subsidiegevers		74.432		106.078
	Ministerie van OC&W	64.648		92.163	
	Provincie Gelderland	5.890		8.399	
	Provincie Overijssel	2.419		3.416	
	Gemeente Arnhem	1.475		2.100	
Totale Eigen Vermogen			153.934		198.499
I	Schulden		430.259		435.167
	- Leveranciers	198.856		123.377	
	- Belastingen	58.945		74.215	
	- Pensioenen	3.878		11.687	
	- Overige schulden	168.580		176.802	
	- Rek. Courant St. toneelhuis Arnhem	-		49,536	
II	Vooruitontvangen subsidies / bijdragen		39.062		29.015
	- Overige subsidies / bijdragen	39.062		29.105	
Totale Kortlopende Schulden			469.321		464.722
TOTALE PASSIVA			623.255		663.221

3.2 Exploitatierekening 2017

BATEN	Resultaat 2017		Begroting 2017		Resultaat 2016	
Publieksinkomsten binnenland totaal		875.751		700.000		732.343
Recette	56.941				43.368	
Uitkoop	205.403				192.214	
Partage	550.880				430.534	
Overige publieksinkomsten	62.527				66.227	
Publieksinkomsten buitenland		-			-	17.018
Totale publieksinkomsten		875.751		700.000		749.361
Sponsorinkomsten		44.000		50.000		42.500
Vergoedingen coproducent		314.232		283.500		143.054
Totaal overige directe inkomsten		358.232		333.500		185.554
Totaal directe inkomsten		1.233.983		1.033.500		934.915
Indirecte inkomsten		55.991		37.500		43.605
Private midd. particulieren/vrienden	4.776				11.721	
Totale bijdragen uit private middelen		4.776				11.721
Totaal eigen inkomsten		1.294.750		1.071.000		990.241
Totaal Structurele overheidssubsidie		3.174.444		3.081.500		3.119.871
Ministerie van OCenW	2.760.128		2.675.000		2.710.261	
Prov. Gelderland en Overijssel	351.660		345.000		347.941	
Gemeente Arnhem	62.656		61.500		61.669	
Totaal incidentele subsidies		1.250		22.500		2.000
Gem. Arnhem bijdrage Jansbeek	1.250		22.500		2.000	
Totale Subsidies / Bijdragen		3.175.694		3.104.000		3.121.871
TOTALE BATEN		4.470.444		4.175.000		4.112.112

Vervolg 3.2 Exploitatierekening 2017

LASTEN	Resultaat 2017		Begroting 2017		Resultaat 2016	
Beheerlasten materieel		526.435		575.000		574.504
Huisvestingskosten	282.062				302.958	
Bureaunkosten	120.288				133.527	
Algemene publiciteitskosten	82.200				89.047	
Afschrijving	41.885				48.972	
Beheerlasten personeel		292.017		325.000		315.195
Medewerkers in vaste dienst	292.017				315.195	
Tijdelijke medewerkers/honoraria	-				-	
Beheerlasten totaal		818.452		900.000		889.699
Activiteitenlasten materieel		1.337.714		1.100.000		1.052.044
Vorbereidingskosten	354.960				331.915	
Uitvoeringskosten	366.379				270.780	
Organisatiekosten	445.764				246.369	
Specifieke publiciteitskosten	170.611				202.980	
Activiteitenlasten personeel		2.356.702		2.175.000		2.073.744
Medewerkers in vaste dienst	1.069.419				1.105.038	
Uitkering ZW	-12.843				-	
Tijdelijke medewerkers/honoraria	1.300.126				968.706	
Activiteitenlasten totaal		3.694.416		3.275.000		3.125.788
TOTALE LASTEN		4.512.868		4.175.000		4.015.487
SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING		-42.424		-		96.625
Saldo rentebaten / -lasten		-2.141		-		-2.054
Saldo bijzondere baten /-lasten		-				-
EXPLOITATIESALDO		-44.565		-		94.571

3.3 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Stelselwijzigingen

In 2017 hebben zich geen stelselwijzigingen voorgedaan.

Schattingswijzigingen

In 2017 hebben zich geen schattingswijzigingen voorgedaan.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden aangemerkt alle rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de bestuursleden, andere sleutelfunctionarissen in de leiding van Toneelgroep Oostpool, en nauwe verwanten zijn verbonden partijen. Het bestuur heeft, naast de eerder genoemde partijen, ook Stichting Toneelhuis Arnhem als verbonden partij aangemerkt. Het bestuur van deze stichting bestaat uit drie leden van de Raad van Toezicht van Toneelgroep Oostpool. Toneelhuis Arnhem is de eigenaar van zowel Huis Oostpool, als van het eind 2014 in gebruik genomen repetitiegebouw, dat ook in Arnhem is gevestigd. Toneelgroep Oostpool betaalt een jaarlijkse huur aan Toneelhuis Arnhem voor het gebruik van deze faciliteiten. Transacties met verbonden partijen worden aangegaan tegen marktconforme prijzen en voorwaarden.

Schattingen

Voor de toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening, is het nodig dat het bestuur van Toneelgroep Oostpool zich over verschillende zaken een oordeel vormt en dat het bestuur schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen, inclusief de bijbehorende veronderstellingen, opgenomen bij de toelichting op de betreffende posten.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De jaarrekening over 2017 is opgesteld in overeenstemming met de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, in het bijzonder Richtlijn 640 inzake de verslaggeving voor organisaties zonder winststreven, uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving, voor zover deze niet afwijken van de aanwijzingen in het Handboek Verantwoording Subsidies Cultuurinstellingen 2017-2020 van het ministerie van OCW en de bepalingen van en krachtens de WNT. De jaarrekening is opgesteld in Euro's. De waarderingsgrondslagen zijn gebaseerd op historische kosten en kostprijzen.

Continuïteit

De door het ministerie van OCW en andere overheden toegezegde subsidie over de jaren 2017 tot en met 2020, het incidentele karakter van enkele materiële uitgaven in 2017 en de verwachtingen ten aanzien van de exploitatie in de nabije toekomst geven het bestuur voldoende vertrouwen in de toekomst. Voor wat de grondslagen voor de waardering van activa en passiva betreft, en voor de bepaling van het resultaat, is derhalve uitgegaan van de veronderstelling van continuïteit. Tenzij anders vermeld zijn activa en passiva opgenomen tegen de geamortiseerde kostprijs. De subsidie van OCW eindigt van rechtswege met ingang van 31 december 2020.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen.

Onderhanden activiteiten

Uitgaven voor projectkosten voor nog niet verrichte prestaties worden opgenomen onder de onderhanden activiteiten. Alleen variabele voorbereidingslasten (inclusief werkzaamheden door derden) voor een activiteit die plaatsvindt in een op het verslagjaar volgend boekjaar worden geactiveerd.

Overige voorraden

De voorraden worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs of lagere opbrengstwaarde. De opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs onder aftrek van direct toerekenbare verkoopkosten. Bij de bepaling van de opbrengstwaarde wordt rekening gehouden met de incourantheid van de voorraden.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Bestemmingsreserve

Onder de bestemmingsreserves wordt opgenomen het deel van het eigen vermogen dat is afgezonderd, omdat daaraan door het bestuur een beperktere bestemming is gegeven.

Bestemmingsfondsen

Onder de bestemmingsfondsen wordt opgenomen het deel van het eigen vermogen dat is afgezonderd, omdat daaraan door derden een beperktere bestemming is gegeven. Bij een positief exploitatieresultaat vindt toerekening plaats aan het bestemmingsfonds. Voor die toerekening geldt het aandeel subsidie in de totale baten als uitgangspunt.

Grondslagen voor resultaatbepaling

De verantwoording van baten en lasten geschiedt in de periode waarin de activiteiten waarop ze betrekking hebben plaatsvinden. Van coproducties met andere gezelschappen worden de inkomsten en uitgaven volledig onder hun categoriale rubrieken in de resultatenrekening verwerkt. Het aandeel van derden in deze inkomsten en uitgaven wordt separaat onder 4 Activiteitenlasten materieel 'Organisatiekosten' verantwoord als 'Vergoedingen coproducent'. De voor 31 december 2017 gemaakte externe voorbereidingskosten voor een productie/ activiteit die voor het eerst in het nieuwe boekjaar wordt gespeeld, zijn geactiveerd als 'Onderhanden activiteiten'. Voorbereidingskosten van een over de balansdatum doorlopende productie zijn geactiveerd naar evenredigheid van het aantal uitvoeringen in het nieuwe boekjaar c.q. het aantal gerealiseerde uitvoeringen in het jaar waarop deze jaarrekening betrekking heeft.

Begroting

In de jaarrekening is de begroting van het huidige jaar vermeld, zoals opgenomen in het 'Activiteitenplan 2017-2020' en ingediend bij de diverse betrokken overheden.

Grondslagen kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht opgenomen bestaan uit de liquide middelen.

3.4 WNT-verantwoording 2017

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Toneelgroep Oostpool toepassing zijnde regelgeving: het algemene WNT-maximum. Het bezoldigingsmaximum in 2017 voor Toneelgroep Oostpool is €181.000. Het individuele WNT-maximum is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte. Het individuele WNT-maximum voor de leden van [Raad van Toezicht / Raad van Commissarissen] bedraagt voor de voorzitter 15% en voor de overige leden 10% van het bezoldigingsmaximum, berekend naar rato van de duur van het dienstverband.

De beloning van de artistiek directeur, de zakelijk directeur en alle personeelsleden geschiedt volgens de CAO Theater. De beloningen blijven derhalve ruim onder de WNT norm.

De leden van de Raad van Toezicht doen hun werkzaamheden onbezoldigd.

3.5 Prestatieoverzicht 2017

	Begroting 2017			Resultaat 2017			Resultaat 2016		
	Aantal	Aantal bezoeken		Aantal	Aantal bezoeken		Aantal	Aantal bezoeken	
1. Producties									
Nieuwe eigen producties (incl. COA, Artez, Club Oostpool)	5			9	29.833		6	27.691	
Nieuwe coproducties	6			6	29.583		5	17.621	
Reprise eigen productie	1			4	3.464		3	6.481	
Reprise coproductie	0			2	702		1	514	
waarvan producties grote zaal		3			5	24.003		2	13.510
waarvan producties midden en kleine zaal		9			16	39.579		13	38.797
Totaal producties/bezoeken	12	51.000		21	63.582		15	52.307	
2. Uitvoeringen									
Reguliere voorstellingen in de standplaats	125	17.500		78	9.304		58	7.427	
Reguliere voorstellingen buiten standplaats	100	22.500		222	40.333		191	28.961	
waarvan in Gelderland, excl Arnhem					11	2.083		12	2.119
waarvan in Overijssel					20	2.412		13	1.638
Reguliere voorstellingen buitenland	0	0		0	0		5	1.437	
Totaal uitvoeringen/bezoeken	225	40.000		300	49.637		254	37.825	
3. Schoolvoorstellingen									
Schoolgebonden voorstellingen primair onderwijs	0	0		0	0		0	0	
Schoolgebonden voorstellingen voortgezet onderwijs	180	11.000		232	13.945		284	14.482	
Schoolgebonden voorstellingen overig	0	0		0	0		0	0	
waarvan in standplaats Arnhem		15	1.100		43	2.470		47	2.361
waarvan in Gelderland excl Arnhem		90	5.400		112	6.437		96	5.400
waarvan in Gelderland waarvan in Overijssel		75	4.500		48	2.877		128	5.968
Totaal schoolvoorstellingen/bezoeken	180	11.000		232	13.945		284	14.482	

	Begroting 2017				Resultaat 2017				Resultaat 2016			
4. Diverse activiteiten												
Schoolgebonden activiteiten	0		0		0		0		37		1.648	
Openbare activiteiten	50		1.500		106		5.085		67		2.621	
Totaal diverse activiteiten/bezoeken	50		1.500		106		5.085		104		4.269	
* gastvoorstellingen	10		1.000		18		2.020		11		540	
totaal	465		53.500		656		70.687		653		57.116	
Totaal gratis bezoeken							5.982					
Totaal betaalde bezoeken							62.685	(exclusief gastvoorstellingen)				
Aantal scholen waarmee is samengewerkt							75				70	
Aantal bezoeken website totaal							109.548				102.938	
Aantal unieke bezoekers website							107.063				102.938	
Aantal volgers op Facebook							12.958				11.833	
Aantal volgers op Twitter							4.689				4.591	
Aantal volgers instagram							3.347				2.517	
Aantal volgers LinkedIn							288				211	
Aantal vrijwilligers							20				15	
Aantal (huis)vrienden							2.606				2.616	

Schoolvoorstellingen en jeugduitvoeringen: per voorstelling kunnen 2 schoolklassen aanwezig zijn, zijnde ruim 60 leerlingen. Het exacte aantal aanwezige jongeren wordt niet geteld. Het is per uitvoering op 60 gesteld.

